

No Evangelio ni San Lucas

Introduction

No Evangelio aya a pinatolas ni San Lucas am ipresenta na si Jesus a nipromisa a Manlibri no Israel as kano Manlibri pa no atavo a tawo. Mavoya ta pa dia ta si Jesus o tinongdo no Espirito a “mapawnonong so Evangelio aya dira do makasiasi.” Dawa oyod a aro o kavoyan ta sia o addaw ni Jesus dira do matatarek so pangaylanganan. Mavoya pa dia o rakoh a kasoyosoyotan a kanatonan do sitnanan no Evangelio aya do nakapapanmo nia o nakawara ni Jesus as kan do kavosan na pa a katolasan no nakapayvidi narana do hanyit. No istoria no kapaypangay na kano kapaychawpit no kawnot aya di Jesus a nakarahan no nakatohos na do hanyit am patongtongen ya ni San Lucas do LIBRO DA NO APOSTOLES.

Aro o pinatolas ni San Lucas a di da pinatolas no kadwan a akma so istoria no kanta da no angheles, no bisita da no pastores do nakawara ni Jesus, no nakangay ni Jesus do templo do kadose no awan na as kano parabola sa no asa ka masisien a Samaritano kano anak a prodigo.

Masanib a malir dia o komapet do kapachahoahok, komapet do Masanto a Espirito, no kapakabo no Dios do gatogatos as kano sidong da no kamavavaksan do ministerio ni Jesus.

Outline

Introduction *1:1-4*

No nakawara kano kametdeh da Juan Bawtista kani Jesus *1:5-2:52*

No ministerio ni Juan Bawtista *3:1-20*

No nakabawtismo dia kano nakahawahaway sia tentasionan si Jesus
3:21-4:13

No ministerio ni Jesus do Galilea *4:14-9:50*

No nakayapo ni Jesus do Galilea a mangwan do Jerusalem *9:51-19:27*

No nanawdi dana a dominggo ni Jesus do Jerusalem kan do omdivon aw
19:28-23:56

No nakapirwa na maviay ni Jesus kano nakapavoya na a manda do
nakapayvidi narana do hanyit *24:1-53*

1 ¹Aniven a Teofilo, tayto dana sa aro o napatolas so komapet do mapaparin saya do panghovokan ta. ²Sira ya am pinatolas da o nadngey da sa dira do mismo a nakavoya kano nachichasa di Jesus a sira so napawnonong so Evangelio aya. ³Amna makayamot do nakapachinanawo ko dia as kaintindi ko sia atavo a nakayapo do sitnanan na am tayto ko ya patolasen a mapia so katapatapang, ⁴ta no ichahoho ko am no kapanmo mo sia so hosto o kakawyoran aya a pinapanmo dimo.

No nakapapanmo no manam a kawara ni Juan Bawtista

⁵Nia o ivahevahey koaya dimo. Do tiempo a kapaypatol ni Herodes do Judea am mian o asa ka pali a mayngaran so Zacarias a machangay do grupo ni Abias do komwan do trabaho na. Mian o kakovot na nia a yapo do tayatayabo ni Aaron a mayngaran so Elizabeth. ⁶Sira o asa aya vahay am oyod a mapia o kawnot da do Dios as arava o sadan da do komwan do panyokoyokoran no Dios. ⁷Amna arava o kamanganakan da nia takwan si Elizabeth am makapaymanganak ava as kapayalit darana matoneng do awan.

⁸Do naypisa am mian si Zacarias a mayserbi do templo aya do nakatongdo no grupo dawri kanaw. ⁹Natovoy sia a manemtem so insenso kanaw takwan iya o napidi do nakapaysoswerte da a akma so paparinyen da. ¹⁰Do gagan no templo aya am tori sa machahoahok o oyod aya aro a tawotawo do kaari na manemtem so insenso, ¹¹as do katayto na dia am nawara o asa ka anghel no Dios a mangay a maytetnek do kawananan sia no altar aya a panemteman so insenso. ¹²Oyod a naychaknin as kano namo si Zacarias do akmaya sia namarin. ¹³Vatan sia no anghel aya sia, “Mamo kava mo Zacarias. No dasal mo am tayto a nidngey no Dios as no kakovot moaya a si Elizabeth am mian anti o manganak na a mahakay as no ingaran nio anti sia am Juan. ¹⁴Oyod anti a rakoh o kasoyot nio niaya as kaaro da pa anti no machipasoyot dinio do kawara na, ¹⁵takwan mato anti sia a pachirawatan no Dios. Tomaham ava anti so palek kano aran ango a mamook as kafermi na anti a yanan no Masanto a Espirito a omkontrolado sia a makayapo do kawara na. ¹⁶Pawnoten na sa anti o aro a Israelita a omonot do Apo daya a Dios. ¹⁷Iya anti o matovoy a mayprepara so kawara no Apo taya as akma anti sia si Elias a pachirayayan kano torohan so ayet no Masanto aya Espirito as maparin na anti a pavidien o kapaypapanmo da no inyapoan kanira no kamanganakan da sa as sira o makekehnet kano machisobna so aktokto am manehseh sa as kanawri dana no onotan da o mayanong. Do akmaya anti sia a parinyen ni Juan am makaprepara anti o tawotawo do kawara no Apo taya.”

¹⁸Vatan sia ni Zacarias do anghel aya, “Ango mapasigoro so vinata moaya, ta malkem kami na kano kakovot koaya.” ¹⁹Tinbay no anghel

aya a makavata sia, “Yaken si Gabriel a mayserbi do yanan no Dios. As natovoy ako dimo a maparapit so mapia aya balita dimo. ²⁰As tiban mo a makayamot do kadi mo manganohdan do vinata koaya, ta makapayliliak kava anti a manda do kapakatongtong da nia do tinongdo no Dios a tiempo.”

²¹As do gagan nawri no templo am tori da panayahen si Zacarias no tawotawo saya a maychaknin an ango ichahay nawri a mehbet.

²²Mawara o kahbet narana am makapayliliak ava. As nanyeng da mapanmo no tawotawo saya o nakayan no nangay sia a yapo do Dios do sahad ori no templo. Do kayan no patoyohen na dira am nanerbi dana so sinyas. ²³Do nakakavos na do kapayserbi na do templo aya am somnavat dana.

²⁴Kwanasaw am nangovot so metdeh si Elizabeth as do sinahad no dadima ka vohan am minehbet ava do vahay da. ²⁵Vatan na sia, “Ay so kapia diaken no Dios, ta tiya na pinakaro o kaparoan koaya do tawotawo a di makapaymanganak.”

No nakapapanmo nia no anghel o kawara ni Jesus

²⁶Do ichanem na a ka vohan am natovoy a yapo do Dios o anghel aya a si Gabriel do asa ka kavahayan no Galilea a mayngaran so Nazareth.

²⁷Nangay do asa ka virhen a logar a kakovoten ni Jose a asa do tayatayabo ni David. No ngaran no virhen aya am si Maria. ²⁸Vinata no anghel aya di Maria, “Mapalak ka, ta machasa dimo o Dios.”

²⁹Do akmaya sia a nadngey na am oyod a navakel si Maria as kaktokto na nia an ango ichakey na vatahen no namarin aya. ³⁰Vatan sia no anghel aya dia, “Mamo kava mo Maria, ta tayto naymo tinongdo no Dios a parawatan so grasia na. ³¹As tiban mo ta mangovot ka anti so metdeh a mahakay as an mawara anti am ngaranan mo sia so Jesus. ³²Oyod anti a mato as tawagan anti so Manganak no makapamarin a Dios. As no Apo ta a Dios o maparawat sia dia o paypatolan no apoapo na a si David. ³³As maypatol anti a abo dana so pamandan dira do tayatayabo sa ni Jacob as no paypatolan naya am arava anti o kavosan na.”

³⁴Vatan sia ni Maria do anghel aya, “Maypango o kapakatongtong na nia as kayan no manganak ko, ta tayto pa abo kakovot ko.” ³⁵Tinbay sia no anghel aya a makavata sia, “Mangay anti dimo o Masanto aya a Espirito as do ipakapamarin no mato aya a Dios am parinyen na anti mo a mangovot so metdeh. Dawa no metdeh aya anti a mawara am masanto as tawagan so Manganak no Dios. ³⁶As tiban mo pa ta no kataysa moaya a si Elizabeth a aran oyod dana matoneng am tayto mangovot so metdeh a mahakay as sichangoriaw am ichanem narana a ka vohan no adan aya a di makapaymanganak. ³⁷Ta do ipakapamarin no Dios am arava o imposible.”

³⁸Vatan sia ni Maria, “Asa ako a pachirawatan no Apo ta a Dios as pakatongtongay no ichahoho na diaken a akma so vinata moaya.” Katayoka na nia am komnaro o anghel aya.

No bisita ni Maria di Elizabeth

³⁹Dekey a tiempo as kangay ni Maria do asa ka kavahayan do provinsia no Judea. No kavahayan aya am mian do token. ⁴⁰Nangay do vahay ni Zacarias as kapachisisirin na do kakovot na a si Elizabeth. ⁴¹Kapayliliak ni Maria am nanyeng a mayjiwajway o metdeh aya a kovoten ni Elizabeth as kawara na di Elizabeth no Masanto a Espirito, ⁴²as vinata ni Elizabeth so oyod a maliak, “Mapalak ka do atavo a mavavakes as mabendito o kovoten moaya a metdeh. ⁴³Sino ako paro a iyangay a bisitahen no ina no Apohen ko! ⁴⁴As do nakasdep mo as kapayliliak mo am nanyeng a mayjiwajway o kovoten koaya a metdeh do kasoyot na. ⁴⁵So kapalak mo a masaray no Dios, ta marawat mo o promisa dimo no Dios.”

No kanta ni Maria a omdaday so Dios

⁴⁶Itbay ni Maria a makavata sia,

“Oyod a rakoh o kadaday kano kapamato ko so Apo ta Dios,

⁴⁷as rakoh o kasoyosoyotan ko a makayamot do Dios a Mangahwad ko, ⁴⁸ta tayto na yaken a nanakem a asa ka mahbo a pachirawatan na. As sincharan ako anti a mapalak a manda anchowa, ⁴⁹takwan no makapamarin aya a Dios am tayto a makakniknin o pinariparin na diaken. So pakakniknin no Dios aya, ⁵⁰as no kasisien na am parawaten na do atavo a sominchad as manganohed sia. ⁵¹Oyod a matalamad o ipakapamarin na. As no plano da no madaay a tawo am rarayawen na. ⁵²Iya o mapamahbo sira so tawo a mian do mato a payanongan as kaiya pa no mapamato sira so mahbo kano makasiasi. ⁵³Iya o tayto a tomoroh so kanen do mapteng kano mapakamia sira, as sira o maynakem am somavat sa a abo so mahap. ⁵⁴Ara na sava kawayakan o tawotawo na sa a Israel, ta tayto na sa sidongen, ⁵⁵ta nia o promisa na di Abraham kanira no apoapo ta sa a mangay do atavo a tayatayabo na,”

kwana ni Maria.

⁵⁶As natda si Maria so tatdo a ka vohan dira da Elizabeth as do kwanasaw am somnavat dana.

No nakawara ni Juan Bawtista

⁵⁷Do kalogar narana a mawara no kovoten aya ni Elizabeth am nawara o asa ka metdeh a mahakay, ⁵⁸as do nakadngey da sia no katokatohong

kano lipolipos da o narawat daya bendision a yapo do Dios am nachipasoyot sa dira.

⁵⁹Do ichawaho na a karaw do kalogar da omtoli so metdeh aya am chinahoho da ngaranan so Zacarias a akma so ama naya, ⁶⁰amna vinata no ina naya, “Maparin ava awri. Ngaranan sia so Juan.” ⁶¹Vatan da sia di Elizabeth, “Arava o mayngaranan so akmaya sia dira do lipolipos nio sa.” ⁶²Naysinyas sa di ama naya as kahes da nia an ango o ngaran no metdeh aya. ⁶³Napahap so paytolasan as kapatolas na so, “No ngaran na am Juan,” as no akmaya sia am oyod da pinaychaknin. ⁶⁴As do oras ori am nanyeng a makapayliliak si Zacarias as nidaday na kano pinamahmahsan na o Dios. ⁶⁵Naychaknin sa o katokatohong da sawri. As nia am navahey do kavahayan sawri a omdivon do Judea. ⁶⁶As sira atavo a nakadngey sia o napanin aya am naychaknin sa as kavata da sia, “Ango paro o kametdeh na nia,” ta matalamad o kayan sia no Dios.

No profesia ni Zacarias

⁶⁷As si Zacarias am nayliliak a pawnoten no Masanto a Espirito a makavata sia,

⁶⁸“Dadayen o Dios a Apo no Israel, ta nawara a tomoroh so kalibrian dira do tawotawo na sa. ⁶⁹As tayto sia tomoroh so asa ka tayabo ni David a asa ka Manlibri. ⁷⁰Vinata na kaychowa a pinanahan na dira do profeta sira ⁷¹o kalibri na diaten dira do kalaban ta sa as kagom na niaten dira do komontra diaten. ⁷²Tayto na patongtongen diaten o nipromisa naya a kasisien dira do apoapo ta sa. ⁷³Promisa na do apoapo taya a si Abraham ⁷⁴o kalibri na diaten dira do kalaban ta sa tapian kapayserbian ta sia a abo so kamoamo, ⁷⁵as manamonamo kano omonot do inolay na diaten a mintras maviay ta. ⁷⁶As imo a metdeh am tawagan ka anti so profeta no makapamarin aya a Dios, ta imo anti o manoma a mangay a mayprepara so kawara no Apo taya ⁷⁷do kapapanmo mo so kalibrian da no tawotawo do kapakabo so gatogatos da. ⁷⁸Nia am makayamot do kasisien no Dios a mawara a akmay sehdang do kamalatiat. ⁷⁹Romial anti o sehdang aya dira do tayto do kasarisanian as machipanghovok do kamo no kadiman da^a as kapawnot na diaten a maypakwan do karadinepan.”

⁸⁰No metdeh aya am nayparakoh as kapaypatoneng pa no kasolivan na. As natda do desierto a manda do kalogar narana mangay dira do Israelita sawri.

---

^a 1:79 Anmana: dira do tayto a maywayam do kasarisanian kanira no mian do panayahboan no kadimanan.

No nakawara ni Jesus

(Mateo 1:18-25)

2 ¹Do tiempo no emperador a si Cesar Augusto am pinagtin na a mando o kaparehistro no atavo a tawo a mian do sakop no emperia no Roma. ²No akmaya sia a kaparehistro am nanoma parinyen do kagobernador ni Quirino do Syria. ³Dawa naytavo sa mangay a maparehistro do maychaponged a pinakayapoan da a kavahayan. ⁴As si Jose a matda do Nazareth do provinsia no Galilea am nangay a maparehistro do Bethlehem do provinsia no Judea takwan tayabo sia no familia ni David. ⁵Si Maria a manam na kakovoten am nachivan sia takwan yapo pa sia do familia ni David. As mian dana kanaw o kovoten na a metdeh. ⁶As do kayan da do Bethlehem am logar dana kawara no metdeh ori. ⁷Dawa nawara o manoma aya anak ni Maria, as no anak naya am mahakay, as makayamot ta abo kanaw o vahay a rapitan da am pinakawara na o metdeh aya do asa ka vahay no vinyay as pinakaycheh da sia do pahengayan so kanen no baka do katayoka da omkehkeh sia no lamit.

No masoyot sa pastores kano anheles

⁸As do ahep nawri kanaw am mian sa do payaman no Bethlehem o pastores a omguardia do karnero da sa. ⁹Nawara dira o asa ka anghel no Dios as no omdivon ori dira am romial as oyod sa namo. ¹⁰Vatan na sia dira no anghel aya, “Mamo kamoava ta nawara ako a maparapit so mapia balita dinio a ichasoyot da no atavo a tawo, ¹¹takwan do sicharaw aya do siodad ni David am nawara o Manlibri nio. No Mangahwad aya am no Cristo aya a Apohen ta. ¹²Mavoya nio anti o metdeh aya a makehkeh no lamit a makaycheh do asa ka pahengayan so kanen no baka. Nia anti o kaproyban nio dia.” ¹³As ichaknin da am mian sa o oyod a aro a anheles a omdaday so Dios a makavata sia,

¹⁴“Dadayen o Dios do hanyit as kapakarawat do tana aya so karadinepan no tawo a mapakamia so Dios.”

¹⁵Do nakakaro darana dira no anheles saya am vinata da do kadwan dira, “Mangay ta sawen do Bethlehem as kangay ta tomidib do akmaya sia a pinapanmo diaten no Apo taya.” ¹⁶Nangalisto sa mangay as makarapit sa am navoya da sa Maria kani Jose as kano metdeh aya a tori makaycheh do pahengayan so kanen no baka. ¹⁷Do nakavoya da so metdeh aya am pinawnonong da o pinapanmo ori dira a komapet do metdeh aya, ¹⁸as naychaknin sa o atavo a nakadngey so pinawnonong da no pastores saya. ¹⁹Pero navidin na saya onongan as kano aktoktohen ni Maria. ²⁰Nayvidi sa o pastores saya a rakoh so kadaday kano kapamahemahes do Dios do atavo saya a nadngey da kano navoya da a akma so vinata ori dira no anghel.

No nakangaran da di Jesus

²¹Do ichawaho na a karaw do araw no katoli so metdeh aya am ningaranan da so Jesus, ta nia o ngaran a vinata no anghel ori do manam so kakovot ni Maria so metdeh aya.

No nakangay da ni Jesus do templo

²²Do kalogar darana omparin so mian do pinatolas ni Moises a onotan da a abnekan da so purifikasion am inangay da o metdeh aya do Jerusalem a ipresenta do Dios. ²³Pinarin da ya akma pa so nakatolas do panyokoyokoran no Dios a makavata sia, “No matoneng a manganak a mahakay am logar a ipresenta do Dios a dira na.” ²⁴Tomnoroh pa sa so sakrifisio da ta no mian do onotan da a panyokoyokoran am asa ka paris no voyit anmana dadwa ka paloma.

²⁵Mian o asa ka madiodiosen a tawo a mayngaran so Simeon a matda do Jerusalem. Si Simeon aya am omonot do ichahoho sia no Masanto a Espirito as do aktokto na am fermi na panapanayahen o kawara dana no kalibrian no Israel, ²⁶as di Simeon am pinapanmo no Masanto aya Espirito o kadi na dimanana a manda do kavoya na so Cristo aya a tovoyen no Dios. ²⁷Pinawnot sia no Masanto a Espirito a mangay do templo as nawri o nakangay dawri ni Jesus a ipresenta a akma so mian do onotan da. ²⁸Inahap ni Simeon o metdeh as kadaday na so Dios a makavata sia,

²⁹“Apo, nakatongtong dana o promisa moaya diaken a pachirawatan mo as maparin ako na maydamnay so kadiman. ³⁰Ta navoya ko no mismo ko a mata o tinovoy moaya a Manlibri ³¹a iya so mangay a omlibri so atavo a tawo do mondo aya. ³²Sehdang sia a mapawnot sira so Hentil as tomoroh so onor dira do tawotawo mo sa a Israel.”

³³Naychaknin sa o inyapoan no metdeh aya do akmaya sia a vinata ni Simeon. ³⁴Nibendisionan sa ni Simeon as kavata na sia di Maria a ina no metdeh aya, “Tiban nio ta no metdeh aya am pakayapooan no kararayawan kano kalibrian no aro a tawo do Israel as aro anti o somobna sia, ³⁵as imo anti mismo am marawarawa anti o tawol mo as paytotwawen na pa anti o mian do aktokto no tawotawo.”

³⁶Mian pa kanaw o asa ka profeta a mavakes a mayngaran so Ana a anak ni Fanuel a tayabo ni Aser. Oyod dana sia malkem as papito a ka kawan o nakapayasa da kano nakakovot na. ³⁷Do nakayapo do nakabioda na a manda do kaochenta y kwatro no awan na am nayfermi sia do templo a omdaday so Dios a machahoahok kano may-ayono do maraw kan do mahep. ³⁸Do katori da Jesus do templo aya am nawara si Ana aya a mamahemahes do Dios as kasitnan na a mapawnonong sia dira do atavo a ompanapanaya so Mangahwad aya o nakawara no kalibrian da.

³⁹Tayoka da patongtongen da Jose kani Maria o mian aya do onotan da a yapo do Dios am nayvidi dana sa do kavahayan da do Galilea do idi no Nazareth. ⁴⁰As no metdeh aya am nayrakorakoh kano masaliwawa as kaoyod na masolib. As oyod sia pinakamia no Dios kano tawo.

No kasolivan ni Jesus do kadose no awan na

⁴¹Do kawawan am mangay sa o inyapoan naya do Jerusalem do tiempo no kaselebra so Paskwa. ⁴²As do kadose no awan ni Jesus am pinayvan da sia dira. ⁴³Asna do kalogar darana mayvidi do nakakavos dana no fiesta aya am navidin si Jesus do Jerusalem a di da napanmo. ⁴⁴Asna do kasaray da nia o katori na machirayay ni Jesus do kaaroan dawri no tawo am minayam sa so asa karaw. Chinita da sia dira do kaliposan kano masiasinchad da sa, ⁴⁵as do kadi da nakavoyan sia am nayvidi sa do Jerusalem a komita sia do ichadadwa na karaw. ⁴⁶Do ichatdo na karaw am navoya da sia do templo ori a maydisna a tori a machipanghovok dira do maistros a manngay as kano mangahes so kwestion dira. ⁴⁷As no atavo sa a makadngay ori sia am maychaknin sa do kasolivan na kano kapia nawri a tombay. ⁴⁸Mavoya da sia no inyapoan na saya am naychaknin sa as vinata sia ni Maria, “Anak ko, ango pavakvaklan mo diamen. Tayto namen imo a chitahen as kaoyod namen a mavakel nimo.” ⁴⁹Vatan na sia dira, “Ango kavaklan nio niaken. Ara nio paroava mapanmo o kalogar ko a mian do vahay no Ama ko?” ⁵⁰Amna naintindi dava an ango ichakey naya vatahen. ⁵¹Nachivan dira a somavat do Nazareth as kapia no kapanganohed na dira. No atavo saya naporin am navidin na sa konokonen ni Maria do aktokto na. ⁵²As si Jesus am nayparakoh as kapaypasolib na as kaoyod a makamia nia no Dios kano tawo.

No mensahe ni Juan Bawtista

(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:19-28)

3 ¹Do ichakinse anyos no kaemperador ni Tiberio Cesar as kagobernador ni Poncio Pilato do Judea as si Herodes o manyokoyokod do Galilea, si Felipe a kakteh ni Herodes do Iturea kan do Traconite as si Lisantias do Abilinia, ²as do tiempo pa kanaw da Anas kani Caifas a mato a papali am nawara o chirin no Dios di Juan a anak ni Zacarias a tori a matda do desierto. ³Nangay si Juan do atavo sa kavahayan a omdivon do Rio Jordan as kapawnonong na so kapanehnehseh no tawo as kapabawtismo da tapian kapakaboan o gatogatos da. ⁴Akma ya so nakatolas do libro ni profeta Isaias a makavata sia,

“Mian o asa ka mangononong do desierto a makaliak a makavata sia, ‘Mayprepara kamo do kawara no Apo taya. Pakapiahen nio o

logar a panahanan na. ⁵Apnohen nio o maarahem sa logar as no makarang sa logar am paypavodisen nio as kapaytalitalineng nio sa so madijo as kapayananap nio so kapoloan na, ⁶ta mavoya anti no atavo a tawo o kalibrian aya a yapo do Dios.’”

⁷Vinata ni Juan dira do aro saya a mangay a mahoho a mapabawtismo, “Inio a akmay boday, do vata nio paro as makalibri kamo do kastigo no Dios an mapabawtismo kamo? ⁸No mayanong nio a parinyen am no kapavoya nio no nakasivog nio a manehseh no gatogatos nio do katadi nio do pariparinyen nio sa. Asna no kasaray nioava nia o kapaytayayabo dinio ni Abraham, ta an ichakey no Dios am maparin na payvadiwen o bato saya dia a tayatayabo ni Abraham. ⁹As tiban nio ta no hosga no Dios am tayto a akma so kotaw a tayto dana a machitanged do kayo aya a di makasi a logar a akteven as kano sosohan.”

¹⁰Ahsan da sia no aro aya a tawotawo a domngey sia, “Ango paro o mayanong namen a parinyen.” ¹¹Tinbay ni Juan, “No mian dinio so dadwa ka lamit am ipanoroh na o asa do maykaylangan sia as sira o mian so kanen am torohan da sa o abo so kanen.”

¹²Nawara pa di Juan o maparo saya a mangolekta no Roma a mahoho a mapabawtismo as kavata da sia, “Ango paro mayanong namen a parinyen.” ¹³Vinata na dira, “Mangolekta kamoava so manghavas do logar nio a kolektahen.” ¹⁴Nangay pa dia o sinjalo sa a makavata sia, “Ango paro mayanong namen a parinyen.” Tinbay na sira, “Maychakartos kamoava do kapangamomo nio anmana do kapayapo nio so sinadan da asna ipakamia nio na o tangdan nio.”

¹⁵Rakoh o kaktokto da nia no tawotawo saya an ango katawo ni Juan, ta tarek a iya dana o Cristo aya. ¹⁶Amna vinata ni Juan dira, “Oyod ta bawtismoan koynio no danom, pero no rakorakoh aya so ipakapamarin kaniaken am ito a mawara. Oyod sia mato, ta aran kawvay ko so itan no sandalyas na am mayanong akoava, as iya anti o ombawtismo dinio no Masanto a Espirito as kano apoy, ¹⁷takwan mawara anti a mapaychabinbin so tawotawo a akmay maywakwak a mapaytaywawa so pinanasan kano votoh na, ta pasdepen na anti a onongan o votoh na asna no pinanasan aya am ipoha a temtemen do diawsep a apoy.”

¹⁸As do aro a matatarek a nanawo am pinawnonong ni Juan o kalibrian aya a yapo do Dios. ¹⁹Pero no manyokoyokod aya a si Herodes am do nakatayoka na makavata sia ni Juan o komapet do nakahap na si Herodias a kakovot no kakteh na a si Felipe as kano komapet do aro a mararahet a pinarin na, ²⁰am nirapan na pa o gatos na do kapakalaboso na si Juan.

No nakabawtismo di Jesus (Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11)

²¹Tayoka na sa bawtismoan o tawotawo sawri am nibawtismoan pa ni Juan si Jesus. As do katori na machahoahok ni Jesus am naywang

o hanyit, ²²as gomintin o Masanto a Espirito di Jesus do katitiban no asa ka voyit as kayan no liak a yapo do hanyit a makavata sia, “Imo o ichaddaw ko a Manganak a oyod ko a ipakamia.”

No ngaran da sa no pinakayakayapoan ni Jesus

(Mateo 1:1-17)

²³Do nakasitnan ni Jesus do ministerio na am treinta anyos. Si Jose o vata da a ama na a iya so anak ni Heli, ²⁴as si Heli am anak ni Matat, as si Matat am anak ni Levi as si Levi am anak ni Melki as si Melki am anak ni Janai as si Janai am anak ni Jose. ²⁵Si Jose am anak ni Matatias as si Matatias am anak ni Amos, as si Amos am anak ni Nahum as si Nahum am anak ni Esli as si Esli am anak ni Nagay, ²⁶as si Nagay am anak ni Mat as si Mat am anak ni Matatias as si Matatias am anak ni Semein as si Semein am anak ni Jose as si Jose am anak ni Juda. ²⁷Si Juda am anak ni Joana as si Joana am anak ni Resa as si Resa am anak ni Zorobabel as si Zorobabel am anak ni Salatiel as si Salatiel am anak ni Neri, ²⁸as si Neri am anak ni Melki as si Melki am anak ni Adi as si Adi am anak ni Cosam as si Cosam am anak ni Elmodam as si Elmodam am anak ni Er. ²⁹Si Er am anak ni Joshua as si Joshua am anak ni Eliezer as si Eliezer am anak ni Jorim as si Jorim am anak ni Matat as si Matat am anak ni Levi, ³⁰as si Levi am anak ni Simeon as si Simeon am anak ni Juda as si Juda am anak ni Jose as si Jose am anak ni Jonan as si Jonan am anak ni Eliakim. ³¹Si Eliakim am anak ni Melea as si Melea am anak ni Mena as si Mena am anak ni Matata as si Matata am anak ni Natan as si Natan am anak ni David. ³²Si David am anak ni Jesse as si Jesse am anak ni Obed as si Obed am anak ni Boaz as si Boaz am anak ni Salmon as si Salmon am anak ni Naasin. ³³Si Naasin am anak ni Aminadab as si Aminadab am anak ni Admin as si Admin am anak ni Arni as si Arni am anak ni Esrom as si Esrom am anak ni Fares as si Fares am anak ni Juda, ³⁴as si Juda am anak ni Jacob as si Jacob am anak ni Isaac as si Isaac am anak ni Abraham as si Abraham am anak ni Tara as si Tara am anak ni Nahor. ³⁵Si Nahor am anak ni Serug as si Serug am anak ni Ragau as si Ragau am anak ni Peleg as si Peleg am anak ni Heber as si Heber am anak ni Selah, ³⁶as si Selah am anak ni Cainan as si Cainan am anak ni Arfaksad as si Arfaksad am anak ni Sem as si Sem am anak ni Noe as si Noe am anak ni Lamec. ³⁷Si Lamec am anak ni Metusela as si Metusela am anak ni Enoc as si Enoc am anak ni Jared as si Jared am anak ni Mahalalel as si Mahalalel am anak ni Cainan, ³⁸as si Cainan am anak ni Enos as si Enos am anak ni Set as si Set am anak ni Adan as si Adan am anak no Dios.

No nakahomis sia ni Jesus si Satanias

(Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13)

4 ¹Komnaro si Jesus do Jordan aya a pachichasan no Masanto a Espirito as pinawnot sia no Espirito aya ²a mangwan do desierto so

apat a poho a karaw a dawri so inangayan a omtentasion sia ni Satanas. As arava o chinan na kanaw as dawa oyod a napteng. ³Vatan sia ni Satanas aya di Jesus, “An ara oyod o kaimo no Manganak aya no Dios am payvadiwen mo sa o bato aya a tinapay.” ⁴Amna tominbay si Jesus a makavata sia, “Vatahen no nakatolas a Chirin no Dios, ‘Voyvoh ava o kanen a ichaviay no tawo.’”

⁵Payvanan sia ni Satanas aya a mangay do makarang a logar as kapavoya na nia di Jesus o atavo a kavahayan a paypatolan do mondo aya do asa ka sayap no mata, ⁶as kavata na sia di Jesus, “Maparin ko a itoroh dimo a paynolayan mo o mondo aya as katoroh ko pa nia dimo o kaynakman na, ta niaya am paynolayan ko sa ya as maparin ko a itoroh do aran sino a pidien ko. ⁷Oon, dira mo sa ya an anianiven mo yaken.” ⁸Amna vinata sia ni Jesus, “No vatahen no nakatolas am, ‘Voyvoh o Apo mo a Dios o anianiven mo as kaiya no mavoyvoh a payserbian mo.’”

⁹Payvanan na pa sia a mangay do Jerusalem do totok ori no templo as kavata na sia di Jesus, “An ara imo o Manganak aya no Dios am mayjogtos ka, ¹⁰ta no vatahen no nakatolas am, ‘Tovoyen na sa anti o anheles na a machonong dimo kano tomoroh so proteksion dimo,’ ¹¹as vatahen na pa, ‘Talahen daymo do tanoro da tapian di ka karawan do kabatoan.’” ¹²Amna vinata sia ni Jesus, “Vatahen pa no nakatolas o, ‘Hawahawayen moava tentasionan o Dios a Apo mo.’” ¹³Do nakapachispang ni Satanas aya do tentasionan na di Jesus am nikaroan na sia a manda do kaparin na mirwa a omtentasion sia.

No sitnanan no ministerio ni Jesus do Galilea

(Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15)

¹⁴Nayvidi si Jesus do Galilea a yanan no rakoh a ipakapamarin no Masanto a Espirito as navahey o komapet sia do omdivon sawri a kavahayan. ¹⁵Nananawo do kakpekpehan da a abnekan so sinagoga as oyod da sia pinakamia no tawotawo.

Si Jesus a di da nirisibi no kaydian na sa do Nazareth

(Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6)

¹⁶Nayvidi do Nazareth a dawri so pinayrakorakohan na as kangay na do sinagoga daya a akma so sivog na paparinyen do araw no kapaynaynehah as kapaytetnek na a maylir. ¹⁷As no tinoroh aya sia a liren na am no pinatolas ni profeta Isaias. Iniwangan na o libro aya as kalir na so yanan no akmaya sia,

¹⁸“No Espirito no Dios am tayto diaken takwan tinongdo na yaken a mapawnonong so Evangelio aya dira do makasiasi. Natovoy ako a mapawnonong so kalibrian dira do mian do kavahoran as katoroh so seh dang dira do mavota as tomoroh so kalibrian dira

do atetekan da sa, ¹⁹as kapawnonong ko sia ta do awan aya am ipavoya no Dios o kasisien na.”

²⁰Inevan na o libro aya as kapavidi na sia do mayserbi aya do sinagoga as kapaydisna ni Jesus a tori a kasentroan no mata no tawotawo do sinagoga aya. ²¹Vatan na sia dira, “Do sicharaw am nakatongtong o akmaya sia a nakatolas do salapan nio.”

²²Oyod da pinakamia o vinata naya as kapaychaknin da no mapia aya kano makakeakey a kapayliliak na. As vinata da, “Niaya paroava o anak ni Jose?” ²³Vatan sia ni Jesus dira, “Sigoro ari do aktokto nio o vavatahen aya akma sia, ‘Imo a manovatova am panmahen mo pa tovahen o mismo mo a karakohan. As no nadngey namen sawri a pinarin mo do Capernaum am parinyen mo pa do mismo mo a kavahayan.’” ²⁴Vatan na pa sia, “Vatahen ko dinio ta kakawyoran na sia o kabo no profeta a sincharan do mismo na a kavahayan. ²⁵Vatahen ko dinio ta akma pa sia o naporin kaychowa. Aro sa kanaw o bioda do Israel do tiempo ni profeta Elias do nakadi na timoyan so tatdo kan kara no awan as kayan no nahara a kapaychapteng, ²⁶amna tinovoy ava sia no Dios dira asna do asa ka bioda do Zarefat do kavahayan no Sidon. ²⁷Aro sa kanaw o madipad do Israel do tiempo ni profeta Eliseo pero tinovatova sava asna si Naman a asa ka taga-Syria.”

²⁸Do nakadngey da sia ya am naytavotavo sa o tawotawo do sinagoga aya a oyod a somoli nia. ²⁹Naytetnek sa nyeng as kahap da si Jesus a iyangay do makarang a papa no kavahayan daya a pagagtosen do vata da, ³⁰amna tod sia ngayam do hovok dawri as kakaro na dira.

No ipakapamarin ni Jesus a mapakaro so marahet a espirito (*Marcos 1:21-28*)

³¹Nangwan do Capernaum a asa ka siodad no Galilea. Nananawo dawri do araw no kapaynaynehah, ³²as oyod da pinaychaknin o pawnonongen naya takwan no chirin naya am rakoh o ipakapamarin na. ³³Mian kanaw do sinagoga aya o asa ka tawo a sindepan no marahet a espirito a mangyaw a makavata sia, ³⁴“Anggengen mo yamen mo Jesus no Nazareth. Nawara ka paro a omrarayaw diamen? Masinchad koymo, ta imo o Manganak no Dios.” ³⁵Chinahoya ni Jesus o marahet aya a espirito as kavata na sia, “Omhes ka mayliliak as kakaro mo do tawo aya.” As komnaro o marahet aya a espirito a di dana napakasiasi so tawo aya do katayoka na ompodid sia. ³⁶Naychaknin sa atavo o nakavoya aya sia as kavata da sia, “Ango kachirin na no pavatahen naya, ta oyod a makapamarin as kaparin na omando dira do mararahet a espirito a komaro do asa ka tawo!” ³⁷As no komapet di Jesus am navahey do omdivon sawri a kavahayan.

No ipakapamarin ni Jesus a manovatova (*Mateo 8:14-17; Marcos 1:29-34*)

³⁸Komnaro si Jesus do sinagoga aya as kangay na do vahay ni Simon. As mian kanaw a mahara so kapayongohat o ina no kakovot

ni Simon aya as inahes da si Jesus a omtova sia. ³⁹Naytetnek si Jesus as kapaypalawong na do maganit aya as kamando na do ganit naya a komaro. Nanyeng a mabo o kapayongohat nawri as kapayvangan narana a mangay a omyavayava nira.

⁴⁰Do kasdep narana no araw am atavo sa o mian so pachonongan a maganit am inangay da sa ipatovatova di Jesus as do katod na mapalapawan so tanoro na dira do matatarek aya so ganit am natova sa atavo. ⁴¹Aro pa sa o pinakaroan na so mararahet a espirito as sira o espirito saya am pinangyangyaw da vatahen o ka si Jesus no Manganak aya no Dios, amna nipenpen saya ni Jesus a mayliliak takwan ari da mapanmo o kaiya no Cristo aya.

⁴²Do kapaysehsehdang narana do ichadadwa na a karaw am komnaro a mangay do kapaychatanyan na a logar amna chinita da sia no tawotawo as kahoho da nia o kavidin narana dira, ⁴³amna vinata na dira, “Kaylangan pa o kangay ko a mapawnonong so Evangelio aya no paypatolan no Dios do kadwan sa a kavahayan, ta nia o chinatovoyan ko a parinyen,” ⁴⁴as nangay a mananawo do sinagoga sa do kavahayan sa do Judea.

No nanoma sa a pinidi ni Jesus a disipolos na

(Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20)

5 ¹Do naypisa do katori na do kanayan no danom no Genesaret am oyod sa aro o maysisidin a tawotawo a mahoho a domngey so pawnonongen na a chirin no Dios. ²Mian sa kanaw o dadwa ka tataya do simsiman aya a chinaroan da no taydira sira a tori sa omlinis so sagap da. ³Somnakay do asa aya ka tataya a dira ni Simon as kahes na nia paypawawahen ni Simon so dekey do kanayan as kasitnan ni Jesus a mananawo a tori a maydisna do tataya awri.

⁴Do nakatayoka na a mananawo am vinata na di Simon, “Maypahawod ka as kapangay mo so sagap moaya tapian mian o mahap mo.” ⁵Amna vinata ni Simon, “Apo, nayramway kami a mangamong am arava o nahap namen. Amna makayamot ta vinata mo am parinyen ko o vata moaya.”

⁶Do nakaparin da sia ya da Pedro am nanyeng sa makahap so oyod a aro a among as kekey narana mapirit no sagap daya, ⁷as tinawagan da sa o rarayay dawri tataya a somidong sira. Napno o dadwa aya a ka tataya as kaoyod da maned. ⁸Si Simon Pedro do nakavoya na so namarin aya am domnogod do salapan ni Jesus a makavata sia, “Maypawawa ka diaken mo Apo ta makagatogatosen ako a tawo.” ⁹Vinata na ya do kaoyod da maychaknin kanira no rarayay na sawri do aro aya among a nahap da. ¹⁰Sira Santiago kani Juan a anak sa ni Zebedeo o rarayay saya ni Simon do tataya. Vatan sia ni Jesus, “Mamo kava mo Simon. Makayapo sichangoriaw am tawo dana anti o sagapen mo.” ¹¹Makaraya dana sa am chinaroan da o kaviayan daya as kawnot darana di Jesus.

No madipad a tinovatova ni Jesus

(Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45)

¹²Do kayan ni Jesus do asa ka kavahayan am nangay sia o asa ka mahara a madipad a domogod as komheb a makavata sia, “An ichasi mo yaken mo Apo am tovatovahen mo pa yaken.” ¹³Tinodo sia ni Jesus as kavata na sia, “Oon, as mapia ka na,” as nanyeng a mabo o dipad nawri. ¹⁴Niyokoyokod sia ni Jesus a di mayvahevahey nia do aran sino as kavata na pa sia, “Mangay ka a mapavoya do pali do nakatova mo na as katoroh mo so sakrifisio a akma so mian do onotan ta a pinatolas ni Moises tapian mavoya no tawotawo o kasivog mo na natova.” ¹⁵Amna navahey o komapet sia do atavo a logar as kaoyod da aro no nakpekpeh a mangay a domngey sia kano mapatovatova sia. ¹⁶Amna paparinyen na o kasanib na a mangay do takey a kapaychatanyan na a machahoahok.

No paralitiko a tinovatova ni Jesus

(Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12)

¹⁷Do naypisa do katori na a mananawo ni Jesus am mian sa o Fariseo kano mananawo no panyokoyokoran a domngey sia. Yapo sa ya do matatarek a kavahayan do Galilea, Judea as kan do Jerusalem. As mian di Jesus o ipakapamarin no Dios a manovatova. ¹⁸Dekey as kawara da no mangnat do ichehan na so asa ka paralitiko a iyangay di Jesus. ¹⁹Amna do kaaro daya no tawo am makasngen sava di Jesus. Komnayat sa do matapi a atep no vahay aya as kapanolyang da so panahanan da so maganit aya a gomtin do yanan ori ni Jesus. ²⁰Do nakavoya sia ni Jesus o rakoh aya a saray da am vinata na, “Tayto dana pakaboan o gatogatos mo.” ²¹As sira o Fariseo kano eskriba saya am somnitnan sa magolo as kavata da sia, “Sino o tawo aya a mangononong so machikontra do Dios! Ara paro maparin a mapakabo so gatos an dia voyvoh o Dios?” ²²Do katori na makapanmo sia ni Jesus o mian do aktokto da am vinata na, “Ango ichakma na sia no mian do aktokto nio. ²³No siyo do vata nio o masonosonong a parinyen. No kavata so, ‘Tayto dana pakaboan o gatogatos mo,’ anmana no kavata so, ‘Mayvangon ka as kayam mo na.’ ²⁴Amna tapian mavoya nio so matalamad o kayan no ipakapamarin do tana aya no Naytawo a mapakabo so gatos am vatahen ko do paralitiko aya, ‘Mayvangon ka as kahap mo so ichehan moaya as kasavat mo na,’ ” ²⁵as nyeng a mayvangon as kayam na somavat a mayrara so pakaychehan nawri a omdaday so Dios. ²⁶As sira o tawotawo sirawri am oyod sa naychaknin as nidaday da o Dios as kavata da sia, “Do sicharaw aya am nakavoya ta so makakniknin sa a napaparin.”

No nakatawag dia ni Jesus si Levi

(Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17)

²⁷Nakarahan ya am minehbet si Jesus as nakavoya so asa ka mangolekta so bienes no gobierno no Roma a mayngaran so Levi a tori

a maydisna do ofisina na. Vatan sia ni Jesus, “Omonot ka diaken,” ²⁸ as nanyeng na karoan o atavo as kawnot na di Jesus.

²⁹Pinaypreparan ni Levi si Jesus so rakoh a handaan as aro sa o rarayay ni Levi do trabaho na kano kadwan pa sa tawo a nangay do handaan aya. ³⁰As sira o Fariseo kano eskriba sa am vinata da dira do disipolos sawri ni Jesus, “Ango ipachisagel kano ipachakan nio dira do akma saya sia tawotawo kanira no makagatogatos.” ³¹Tinbay sa ni Jesus a makavata sia, “No tawo sa a abo so ganit am kaylangan dava o manovatova, ta sira o magaganit. ³²As yaken am nawara akoava a tomawatawag dira do makavata so kapia da tawo, ta sira o omsinchad do karakohan da a nakagatos tapian manehseh sa.”

No nanawo do kapay-ayono
(*Mateo 9:14-17; Marcos 2:18-22*)

³³Vatan da pa sia no tawotawo saya di Jesus, “No disipolos sawri ni Juan am masanib sa may-ayono kano maydasal as alit da no disipolos da no Fariseo saya pero sira o disipolos mo saya am tayto sa ominom kano koman.” ³⁴No tinbay ni Jesus am vinata na, “Maparin nio paro sa aptengen o mangay do ponsion do kayan na pa do ponsion no naychakovot aya? ³⁵Amna mawara anti o araw a kabo dana dira no naychakovot aya as nawri anti o kadi da nganan no kaychayvan na do kangсах da.”

³⁶Vatan na pa sia ni Jesus, “Arava o tomaheb so mamid dana lamit no vayo a lamit, ta an nia o parinyen na am payrarayawan na o vayo aya a lamit as kadi da mayanongan a mayrayit. ³⁷Arava o mapangay so vayo a vino do adan a panahoran a kodit, ta an nia o parinyen na am payrarayawan na o vino aya kano mararayaw o panahoran aya, ³⁸ta no vayo a vino am logar a pangayen do vayo as mahni pa a panahoran. ³⁹As arava o tayoka minom so matwa a vino a makey pa ominom so vayo pa a vino, ta katahaman na o kasesdeh no matwa danaya.”

No nanawo do komwan do araw no kapaynaynehah
(*Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28*)

6 ¹Do naypisa do araw no kapaynaynehah do katori da Jesus kanira no disipolos na a manahan do katrigoan am nanghap sa o disipolos na saya so trigo a kanen da do katayoka da omdesdes sia do tanoro da. ²Vatan da sia no kadwan dira do Fariseo saya, “Ango pasadan nio so onotan ta a komapet do araw no kapaynaynehah.” ³Tinbay ni Jesus a makavata sia, “Nalir nio paro pava o komapet di David kanira no rarayay na do nakapteng da? ⁴Nangay sa do vahay no Dios as kahap sia ni David o tinapay ori a tinoroh do Dios a kanen da a nia so dia parin a kanen no aran sino a tawo a katadkan da no papali.” ⁵Pakavosan na sia ya a makavata sia, “No Naytawo aya am mian o anohed na a maynolay dia o araw no kapaynaynehah.”

No maychalekalen so tanoro a tinovatova ni Jesus
(Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6)

⁶Naypisa do matarek dana araw no kapaynaynehah do nakangay na mananawo do sinagoga am mian o tawo daw a maychalekalen so manwanan a tanoro as kadi na makalanetan sia. ⁷As sira o Fariseo kano eskriba saya do kakey da manta so kaparahantan da sia am tori da katiban an manovatova anti do araw aya no kapaynaynehah. ⁸Amna tori na malir ni Jesus o aktokto da as vinata na do tawo aya a mian so ganit, “Mangay ka a maytetnek dia.” ⁹Vatan sia ni Jesus dira, “No siyo paro o mayanong a parinyen do araw no kapaynaynehah. No kapanidong anmana no kapakasiasi so kadwan. No kalibri anmana no kararayaw so viay no asa ka tawo.” ¹⁰Tiban na dira atavo as kavata na sia do mian aya so ganit, “Laneten mo o tanoro moaya,” as kalanet na sia am nanyeng dana mapia. ¹¹Do akmaya sia navoya da no Fariseo kano eskriba am oyod da sinoli si Jesus as kapaypapanmo da dia an anglo logar da parinyen di Jesus.

No dose sa a pinidi ni Jesus a apostoles na
(Mateo 10:1-4; Marcos 3:13-19)

¹²Do kanaw am nangay do asa ka tokon si Jesus a machahoahok kano machipangdaw do Dios so mayramway. ¹³Do kamavekhas narana am tinawagan na sa o disipolos na sawri as kapamidi na so dose dira a tawagan na so apostoles. ¹⁴Nia o ngarngaran da. Si Simon a ningaranan na so Pedro as kano kakteh na a si Andres. Si Santiago, si Juan, si Felipe, si Bartolome, ¹⁵si Mateo, si Tomas, si Santiago a anak ni Alfeo, si Simon a asa ka Zelotes, ¹⁶si Judas a anak ni Santiago as kani Judas Iscariote a iya so nayvadiw do kwanasaw a asa ka traydor.

No nakapananawo kano nakapanovatova ni Jesus
(Mateo 4:23-24)

¹⁷Omosok dana sa am naytetnek si Jesus do asa ka logar a karatayan na a kadivonan da no disipolos na sawri kano oyod a aro a tawotawo a nangay a domngey sia kano mapatovatova. Yapo sa o tawotawo saya do atavo a kavahayan do Judea kan do Jerusalem. Mian pa sa o yapo do kavahayan sa no Tiro kano Sidon a nia sa so machimangket na do taaw. ¹⁸Aran sira o sindepan no mararahet a espirito am napia sa. ¹⁹As chinahoho da sia todohen, ta aran do katodo da pa sia am matova dana sa no ipakapamarin na as tinovatova na sa atavo.

No sivog a mapalak a tawo
(Mateo 5:1-12)

²⁰Tiban na dira do disipolos na saya as kavata na sia,
 “Mapalak kamo a makasiasi, ta inio o somnivog a machangay do paypatolan no Dios.

²¹“Mapalak kamo a mapteng sichangoriaw, ta makamia kamo anti a di dana mapteng.

“As mapalak kamo a tayto a mangsangсах, ta mian anti o kasoyosoyotan nio.

²²“Mapalak kamo an kontrahen kamo no tawo as kaskeh da ninio as kaparahet kano kapakavatavata da so marahet dinio a makayamot do kawnot nio do Naytawo aya, ²³a akma so pinarin da no apoapo da sa dira do profeta. Mayayak kamo as kaoyod nio a masoyot takwan oyod a rakoh o primio nio do hanyit.

No sivog anti a makasi a tawo

²⁴“Asna inio a maynakem, ay so pangananawa no marawat nio, takwan do tana aya am pinagostoan nio o karakohan nio.

²⁵“Inio a maybastante so kanen sichangoriaw am mapteng kamo anti.

“So pakasi nio a tayto a mayayak sichangoriaw, ta ito o kapakasiasi kano katanyis nio.

²⁶“Inio a oyod a dayen no tawo, ay so pakasi nio anti, ta nia mismo o pinarin da kaychowa no apoapo da sa dira do oyod da saya dayen a kadakadaday a profeta.

No kaddaw ta no komontra diaten

(Mateo 5:38-48; 7:12a)

²⁷“Vatahen ko dinio atavo o kaddaw nio nira no komontra dinio as kapamarin nio so mapia dira do somoli ninio. ²⁸Ipachahoahok nio sa do Dios o omavavay as kano maysarasaray dinio. ²⁹An pitpiten da o pisnyi mo am itoroh mo pa o viit na. An pohsen da o lamit mo am itoroh mo pa o katapid na. ³⁰Torohan mo sa o mangahes so sidong dimo as an mian sa o omotap dinio do warawara nio am akdawen nio pava o tadi na.

³¹Parinyen nio do kapayengay nio o ichakey nio a parinyen da dinio.

³²“Ta ara paro pachitatadkan na mapia an nawri sa o ichaddaw nio o maddaw ninio? Sira o mararahet so dadakay am ichaddaw da pa sa o maddaw nira. ³³Ango paro inakyan nio nia an voyvoh sa pamarinyan nio so mapia o mamarin so mapia dinio. Parinyen da pa ya no makagatogatos a tawo. ³⁴An nawri sa o pavohoren nio o yanan no mahap nio a ganansia am ango pachitatadkan na nia a mapia. Parinyen da pa ya no tawotawo sa a marahet so kaparin no viay. ³⁵Vatahen ko dinio ta logar nio sa ichaddaw o komontra dinio as kapamarin nio so mapia as kapavohod nio a dia panapanaya so tadi na. Ta an nia o parinyen nio am oyod anti a rakoh o vahes nio as katawag anti dinio a kamanganakan no mato aya a Dios a iya so oyod a matanoy kano masisien dira do dia solib a mamahemahes kanira no mababayo. ³⁶Masisien kamo a akma so kasisien no Ama nio a Dios.

No kadi omhosga do kadwan

(Mateo 7:1-5)

³⁷“Manhosga kano mamaroparo kamoava tapian di kamo a kahosgan. Mapakabo kamo tapian kapakaboan kamo. ³⁸Tomoroh kamo tapian torohan naynio no Dios so vahes a manghavas pa kano tinoroh nioaya. Ta no adpang nio a marawat am omononot do itoroh nio.”

³⁹Vinata na pa o akmaya sia a parabola. “Maparin paro a pawnoten no mavota o kapalit na mavota as kadi da magagtosan? ⁴⁰No nanawhen am matoato ava kano omnanawo sia, pero an makakomple do pachinanawan o estudiante aya am machalit paroava anti sia do maistro naya?

⁴¹“Ango paro ichasonosong no kavoya nio so podin no kadwan as kadi nio makavoyan so akmayay poget a mian do mata nio. ⁴²Anmana ango vatan nio so, ‘Pakarohen ko o podin moaya, kakteh,’ as kadi nio makavoyan so akmayay poget a podin nio. Mayanong paroava o kapanma nio pa sia pakarohen o poget aya do mata nio tapian masonosong o kapakaro nio so podin no kakteh nio, inio a toman?

⁴³“Ara paro makan so asi a kayo a omsi so dia kan anmana ara paro dia kan so asi a omsi so maparin a kanen? ⁴⁴No kayo am masinchad do asi da. No obas am yapo ava do kamanolok. ⁴⁵No asa ka mapia a tawo am mamarin so mapia a nia so sivog a ichakey na parinyen asna no tawo a marahet so kaparin am mamarin so marahet a nia so sivog a mian do aktokto na. Ta an ango o mian do aktokto no asa ka tawo am nawri pa o pavatahen na.

No somnivog a disipolo

(Mateo 7:24-27)

⁴⁶“Ango tawagan nio diaken so ‘Apo namen’ as kadi nio onotan do vatahen ko dinio. ⁴⁷Atavo a domngey diaken as kawnot da do vatahen ko dira am nia o kakman na. ⁴⁸Akmay asa ka tawo a napatnek so vahay a napakarahem kano napakahni so soyid na do bato as do kawara no rakoh a ayo am aran kalidlid na am arava takwan napia o nakapatnek sia. ⁴⁹Pero sira o makadngey so vatahen koaya as kadi da onotan dia am akma sa so nayvahay a abo so soyid. As do kawara no ayo am naloyo as karakoh no nararayaw a trabaho.”

No rakoh a saray no apohen da no sinjalo a iRoma

(Mateo 8:5-13)

7 ¹Do nakatayoka na a omnanawo sira so aro saya tawotawo am nangay do Capernaum. ²Mian dawri kanaw o asa ka apohen da no sinjalo no Roma a mian so pachirawatan a oyod na ipakamia as oyod a mahara a maganit a maychahedheran. ³As do nakadngey na so komapet

di Jesus am tinovoy na sa o maato so anongen dira do Judeo a omahes ni Jesus a mangay a omtovatova so pachirawatan naya. ⁴Mavoya da si Jesus am pinachisiasian da a mangay as kavata da sia, “Mayanong do tawo aya o kangay mo a omtovatova so pachirawatan naya, ⁵ta ichaddaw na yaten a Israelita as kano iya pa o napatnek so sinagoga taya.” ⁶Nachitoneng si Jesus a mangay as do katori darana masngen do vahay aya a angayan da am napaytovoy o apohen aya so kaychayvan na a omvayat sia a mapatoyo sia dia o, “Maysalosaloval ka pava mo Apo a somdep do vahay ko, ⁷ta aran no kapachisalap ko dimo am mayanong akoava asna tod mo na vatahen o kapia na am matova dana anti ori, ⁸takwan yaken am maintindi ko o kapakapamarin no chirin no asa ka tawo a makayamot do kayan no adngedngeyen ko a matoato kaniaken as kayan da no sinjalo a mandoan ko. Ta do kavata ko so, ‘Mangay ka na,’ anmana, ‘Mangay ka dia,’ am kawnotan ya, as aran sira o pachirawatan ko am parinyen da o vatahen ko.” ⁹Do nakadngey sia ya ni Jesus am naychaknin. Tiniban na sa o aro aya a tawotawo a omonot sia as kavata na sia, “Vatahen ko dinio ta aran do Israel am tayto pa abo o makakma sia so karakoh no saray na.” ¹⁰Mawara o kapakavidi da no tinovoy saya no apohen aya no sinjalo am navoya da o pachirawatan aya a napia.

No anak no asa ka bioda a pinirwa a viayen ni Jesus

¹¹Kwanasaw am nangwan si Jesus do kavahayan no Nain. Nachirayay sa o disipolos na sawri as kano oyod a aro a tawo. ¹²Do kasngen darana somdep do kavahayan aya am mian o iyangay da ivovon no aro a tawotawo. As no nadiman aya am voyvohen a anak a mahakay no asa ka bioda. ¹³Do nakavoya sia ni Jesus o bioda aya am chinasi na as vatan na sia dia, “Tomanyis ka pava.” ¹⁴Inasngenan ni Jesus o pilitro aya as katodo na sia do katori da minhes a mayam as kavata na sia, “Tayto koymo mandoan a mayvangan, imo a kanakan.” ¹⁵Nayvangan o kanakan aya as kapayliliak na as kaparawat na sia ni Jesus do ina naya. ¹⁶Naychaknin sa o tawo as kadaday da so Dios a makavata sia, “Tayto o mato a profeta no Dios diaten as tayto nawara o Dios a somidong sira o tawotawo na.” ¹⁷As no akmaya sia a naporin am navahey do atavo a kavahayan no Judea as ka do omdivon sawri a kavahayan.

No nakapasigoro sia ni Juan Bawtista o komapet di Jesus

(Mateo 11:2-19)

¹⁸Nivahey da ya di Juan Bawtista no disipolos na saya. ¹⁹Tawagan dira ni Juan o dadwa dira do disipolos na saya as katovoy na sira di Jesus a omahes nia, “Ivahey mo pa diamen an ara dana imo o vatahen aya ni Juan a mawara a yapo do Dios anmana panayahen namen pa o kawara na.” ²⁰Mawara sa di Jesus am vinata da, “Tinovoy kami ni Juan Bawtista

a omahes nia dimo an ara kono imo o vatahen naya a mawara anmana panayahen namen pa o kawara na.”²¹ Do oras ori kanaw am tinovatova na o aro a magaganit as kapahbet na pa so marahet a espirito do kadwan as aro a mavota o pinarin na a makavoya.²² Vatan sia ni Jesus dira, “Mayvidi kamo as kavahevahey nio nia di Juan o navoya kano nadngey nio saya. Makavoya dana sa o mavota. Makayam dana sa o mapiday. Natova sa o madipad as makadngey dana sa o makoteng. Sira o nadiman am mirwa sa maviay, as pawnonongen dira do makasiasi o Evangelio aya.²³ As ay so kapalak da kano kasoyot da no masaray niaken a abo so kamadamadanan.”

²⁴ Makakaro sa o tinovoy aya ni Juan am sinitnan na pangononongan ni Jesus o katawo ni Juan dira do aro sawri a tawotawo. Vinata na, “Sino o inangay nioaya adngeyen do desierto. Do vata nio paro as tod sia akma so viawo a omonot do pasayawan sia no salawsaw?²⁵ Nakavoya kamo paro so asa ka tawo a mapia so bihis? Omba, ta sira o mabihis am mian sa do palasio a mapaydamnay so karakohan da.²⁶ No navoya nioaya am asa ka profeta amna tod ava sia profeta,²⁷ ta nia o vatahen no nakatolas a komapet sia, ‘Tiban mo ta tovoyen ko anti sia a manma kanimo a mayprepara so kawara mo.’

²⁸ Vatahen ko dinio ta do atavo dana a nawara a tawo am arava o maypato pa kani Juan aya, pero no asa do m'ahbo dana do paypatolan no Dios am matoato kania.”

²⁹ Do nakadngey da si Juan no tawotawo as kanira no mangolekta no Roma am sinincharan da o kayapo aya do Dios no pinawnonong na as kangay da pa mapabawtismo sia,³⁰ pero sira o Fariseo kanira no masolib do onotan sa no Judeo am nisobna da o inolay no Dios as kaskeh da bawtismoan ni Juan.

³¹ Vatan sia ni Jesus, “Ango paro o pakomparan ko so tawotawo sichangoriaw.³² Maparin ko saya pakomparahen do kametdehan sa a mayayam do rarahan a makavata sia, ‘Maytogtog kami so kanta do ponsion am ichakey nioava as alit no kaskeh nio no kanta do nadiman.’³³ Nia o kaparin no tawo sichangoriaw a abo so ipakamia da, ta si Juan Bawtista do nakapay-ayono na am parohen da as kavata da so kayan no marahet a espirito sia.³⁴ As no Naytawo aya a di may-ayono am parohen da as kavata da sia o kaymot na do kanen kano inomen as kapachisagel na pa dira do maparo saya a mangolekta no Roma kano makagatogatos.³⁵ Amna no kasolivan no Dios am risibien da no manganohed sia.”

No tawo a rakoh dana so addaw

³⁶ Niinbitan sia no asa ka Fariseo a mangay a koman do vahay da,³⁷ as do katori na daw ni Jesus am nawara o asa ka makagatogatosen a mavakes do kavahayan aya, ta do nakapanmo na so kayan daw ni Jesus am nanghap so dijaw a yanan no maynyen a pabango as kangay na daw,³⁸ a domogod do

masngen aya di Jesus a tomanyis as no hoo naya am nanalasal do kokod ni Jesus. Ninyisnyisan na ya no book nawri as karek na dia as kapangay na pa dia so pabango o kokod nawri. ³⁹Do nakavoya na sia ya no mininbita aya di Jesus a Fariseo am vinata na do aktokto na, “An somnivog o kaprofeta no tawo aya am mapanmo na sigoro an ango o katawo no mavakes aya a omponas do kokod naya.” ⁴⁰Amna vinata ni Jesus, “Simon, adngeyen mo yaken, ta tayto o vatahen ko dimo. ⁴¹Mian sa o dadwa ka tawo a nakaotang do asa ka tawo a napavohod so kartos dira. No otang no asa aya am kinientos as no otang no asa aya am singkuenta. ⁴²Do kapayalit da a di makapaga am pinakaboan sa no napavohod aya dira as kadi narana papagan sira do otang daya. Do hahawen mo am no siyo do vata mo dira o mapipia so kapamahemahes kano kaddaw nia o napabo aya so gatos da.” ⁴³Vatan sia ni Simon, “Do hahawen ko am no tawo aya a rakorakoh so pinabo a otang.” Vatan sia ni Jesus, “Ari hosto o vinata moaya.” ⁴⁴Iditan na so mavakes aya as kavata na sia di Simon, “Ara mo mavoya o mavakes aya? Somindep ako do vahay moaya am arava o aran kadanom na a iyoyas mo do kokod ko asna no mavakes aya am inoyasan na o kokod koaya no hoo na as kaponas na dia no book na. ⁴⁵Niadkan moava yaken pero no mavakes aya am nibhes na pava adkan o kokod koaya a nakayapo do kasdep ko. ⁴⁶Arava o pabango a pinangay mo do oho koaya pero pinangayan na so pabango o kokod koaya. ⁴⁷Dawa vatahen ko ta no aro a gatogatos na am chinapakaboan as mavoya ya do rakoh a addaw na niaken. Asna no chinapakaboan aya so dekey am tayto dekey o addaw na.” ⁴⁸Vatan sia ni Jesus do mavakes aya, “No nadpon a gatogatos mo am pinakaboan dana.” ⁴⁹Vatan da sia no kadwan sawri a machihanghang dia, “Sino paro ya a omahahaw so kapakabo na so gatos.” ⁵⁰Vatan na sia do mavakes aya, “No saray mo o tayto mo pinakarawat so kalibrian. Mangay ka na a maydamnay so aktokto.”

No mavavakes a somnidong si Jesus

8 ¹Nakarahan ya am nangay si Jesus a mapawnonong so Evangelio aya a komapet do paypatolan no Dios do matatarek a kavahayan as no dose saya am nachirayay sa sia. ²Mian pa sa o nachivan a mavavakes a tinovatova na do ganit da kano pinakaroan na sa so mararahet a espirito. No asa dira am si Maria Magdalena a pinakaroan so papito a ka mararahet a espirito. ³Si Juana o asa a kakovot ni Chuza a mato a pachirawatan ni Patol Herodes, si Susana as kano aro pa sa kadwan a tomoroh so sidong dira da Jesus kanira no dose saya.

No parabola no tinokos (Mateo 13:1-9; Marcos 4:1-12)

⁴Do naypisa a nakakpeh da no aro a tawotawo a yapo do matatarek a kavahayan am tinoroh na o akmaya sia a parabola. ⁵“Mian o asa ka tawo a nangay a manokos. As do tinokos naya am mian sa o nangay do panahanan a nia so chinalasagan da no manahan dawri as no kadwan

am chinan da no manomanok. ⁶Mian sa o nagagtos do kabatoan a nia sa so nakalo a mahayo do kakolay no yanan daya. ⁷Mian sa o nangay do kamanolokan a nia so nakalo a madiman do kahonghong dira no pachisohotan daya tamek. ⁸As mian sa o natokos do mapia a tana a nia so napia so katovotovo as kapakasi na so oyod a aro.” Do pinakavosan sia ni Jesus am pinakaliak na vatahen, “Kapiahen nio o kapanngay nio kano kaintindi nio sia.”

⁹Inahes da no disipolos na saya an ango o ichakey na vatahen no parabola naya. ¹⁰Vinata ni Jesus, “Mapia kamo ta ipapanmo dinio o komapet do paypatolan no Dios asna dira do kadwan am panerbian sa so parabola tapian di da voya o tori da tiban as kadi da makaintindian so madngay da. ¹¹Niaya o inmonmoan no parabola aya. No tinokos aya am no Chirin no Dios. ¹²No nangay aya do panahanan am irepresenta na sa o makadngay so Chirin aya no Dios a dia omonong dia o Chirin aya as do kawara ni Satanas am pakarohen na ya dira tapian di sa manganohed a nia so ichalibri da. ¹³No nangay aya do kabatoan am irepresenta na sa o masoyot a omrisibi so Chirin aya pero nakatneb ava ya dira so mapia as do kawara no tentasion dira am masonong da tadichokoran. ¹⁴No nangay aya do kamanolokan am irepresenta na sa o omrisibi so Chirin aya amna makayamot do matatarek a ichalijat kano ichahoho da do mondo aya a akma so kaynakman kano kayayakan am katavonan o saray daya as kadi narana makatovoan no saray daya. ¹⁵No natokos aya do mapia a tana am irepresenta na sa o domngay so Chirin aya as kapawiyod da sia onotan do viay da as kayan no kavoyan sia dira.

No parabola no relaken

(Marcos 4:21-25)

¹⁶“Arava o mandeb so relaken as kataheb na dia anmana pangayen do ahbo no kama asna pangayen naya do pakavoyan nia no somdep. ¹⁷Arava o tayotayohen a di anti a maytotwaw as no atavo a sekreto am mapanmo anti. ¹⁸Makapatak kamo do kaparin no kapanngay nio, takwan an sino o manngay as kapanganohed na am mayparakoh o nanawan sia as sira o dia manngay as kadi da manganohdan am pakarohen pa o ichapatak da.”

No somnivog a ina kano kakakteh sa ni Jesus

(Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35)

¹⁹Kwanasaw am nawara o ina na kanira no kakakteh na sawri a mahahakay a makey a mangay sia amna nakasngen sava do kaaro no tawo. ²⁰Vatan da sia di Jesus, “Tayto sa ina mo kanira no kakakteh mo do gagan a makey a makavoya dimo.” ²¹Amna vinata ni Jesus, “No ina ko kanira no kakakteh ko am sira o domngay kano omonot do Chirin no Dios.”

No milagro ni Jesus do kabkasan
(Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41)

²²Do naypisa am vinata na o kapayatovang da as somnakay sa do asa ka falowa. ²³Mahawod dana sa am nakaycheh si Jesus amna naychehat a mayparahet o kawan as kasitnan da manngannga do kasakay dana dira no danom. ²⁴Nangay sa di Jesus a omyokay sia as kavata da sia, “Apo, Apo, madiman ta!” Nayvangan si Jesus as kamando na dia o salawsaw kano abkas aya as nanyeng dana a mangheteng as kapaypadinak na. ²⁵Vatan sia ni Jesus dira, “Ango ichabo no saray nio.” Namu sa kan naychaknin sa as kavata da sia do kadwan dira, “Sino paro ya a maparin a mapabhes so salawsaw kano abkas do mando na!”

No milagro ni Jesus do asa ka Gadareno
(Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20)

²⁶Kwanasaw am mawara sa do Gadara a asa ka kavahayan a katovang no Galilea. ²⁷Kagtin ni Jesus am mian o mahakay a yapo do kavahayan aya a minvayat sia. Sindepan ya no aro a mararahet a espirito as arava o onayen na as matda ava ya do idi ta do sementerio. ²⁸Mavoya na si Jesus am nangyangyaw as kakheb na do salapan na as kavata na sia, “Jesus a Manganak no mato a Dios, ango ichakey mo diaken. An maparin am kastigoan moava yaken,” ²⁹takwan do nakavoya sia ni Jesus o tawo aya am nimandoan na sa a komaro o mararahet aya a espirito sia. No tawo aya am aro o omguardia dia as kakadena na amna makavolaw as kangay na do desierto as masanib sia a paynolayan no mararahet saya espirito. ³⁰Ahsan nia ni Jesus o ngaran na am no tinbay na am, “Yatoyatosen,” takwan oyod sa aro o somindep sia a mararahet a espirito. ³¹Nachisiasi sa o mararahet saya espirito do kadi na tovoyan sira ni Jesus do yanan daya no kakastigoan, ³²as dawri inahes da tovoyan sira ni Jesus o oyod sawri aro a bago do masngen aw a tokon. ³³Komnaro sa o mararahet saya espirito do tawo aya as kangay da somdep dira do bago saya as naychapayapayayo sa o bago saya a mayjogtos do kakarangan as chinamotan sa atavo.

³⁴Do nakavoya da sia ya no machonong ori dira am nayayo sa mangay a maybalita nia do idi kan do kadwan a logar. ³⁵Nangay sa o aro a tawotawo a tomidib do akmaya sia naporin as mawara sa di Jesus am tori a maydisna o tawo aya a adan a yanan da no espirito a tori dana machipasonong as kayan dana no onayen na. Do akmaya sia napaparin am namo sa o tawotawo saya. ³⁶As sira o nakavoya so naporin aya am pinayvahevahey da o nakapia no tawo aya a sindepan no mararahet sa espirito. ³⁷Oyod sa namo o tawotawo saya do kavahayan sa a omdivon do Gadara aya as inahes da o kakaro narana dira ni Jesus as somnakay do

falowa a komaro. ³⁸No tawo aya a napia am oyod a nahoho a machivan dana di Jesus amna vinata na sia, ³⁹“Mayvidi ka dinio as kangay mo a mapapanmo sia o makakniknin aya a pinarin no Dios dimo.” Nangay o tawo aya as kapapanmo na nia do atavo do kavahayan aya o pinariparin sia ni Jesus.

No dadwa a rakoh so saray ni Jesus

(Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43)

⁴⁰Mawara si Jesus do viit naya am tori dana sa aro tawo a omnanaya so kapayvidi na a nangay a omvayat sia. ⁴¹As mian o nangay sia a asa ka adngedngeyen da do sinagoga a mayngaran so Jairo. Nangay a domogod as kakheb na do kokod ni Jesus as kahoho na nia o kangay ni Jesus do vahay na, ⁴²ta no voyvohen aya anak na a mavakes a dose so awan am tori a maychahedheran.

Do kayam dawri am maysisidin o oyod sa aro a omononot sia. ⁴³As mian o mavakes a maganit a dose dana ka kawan so kapayraraya as arava o makatova so ganit naya. ⁴⁴Nangay do tadichokoran aya ni Jesus as katodo na so payis no lamit na am nanyeng a mapia. ⁴⁵Vatan sia ni Jesus, “Sino tomnodo ori diaken.” Do kabo no tomoneng nia am vinata ni Pedro, “Apo, tayto aro tawo a maysisidin do masngen aya dimo a sira sigoro so nakasalid dimo.” ⁴⁶Vatan sia mirwa ni Jesus, “Tayto tomnodo diaken, ta tori ko nadidiw o nakakaro diaken no ipakapamarin.” ⁴⁷As do kahahaw sia no mavakes aya o kadi na makatayoan am nangay a domogod a komheb as omlayin a makavata sia o pakayapoan no tinodoan na sia as kavahey na nia o nakanyeng na a matova. ⁴⁸Vatan sia ni Jesus sia, “Manganak, makayamot do saray mo am natova ka. Maparin ka na mangay a abo so kamoamo.”

⁴⁹Do katori naya mayliliak ni Jesus am nawara o asa ka mahakay a yapo do vahay ni Jairo a makavata sia, “Nadiman dana o manganak mori asna salovalen mo pava o Maistro aya.” ⁵⁰Vatan sia ni Jesus di Jairo, “Mangsah kava as ichasaray mo na yaken, ta mapia anti ori.” ⁵¹Makarapit sa do vahay aya ni Jairo am voyvoh sa Pedro, Juan, Santiago as kano inyapoan no metdeh aya o pinya ni Jesus a somdep. ⁵²As mian sa maytavotavo a tomanyis o tawo sawri daw as kapayvinovino da dia. Amna vinata ni Jesus, “Tomanyis kamoava ta nadiman ava ya asna tod a makaycheh.” ⁵³Amna chinayak da si Jesus no tawotawo saya do kapanmo da sia o nakadiman dana no metdeh aya. ⁵⁴Inahap ni Jesus o tanoro no nadiman aya as kavata na sia, “Metdeh, mayvangon ka.” ⁵⁵Nanyeng a mayvidi sia o pahad na as kapayvangon na. As vinata ni Jesus o katoroh da do metdeh aya so kanen na. ⁵⁶Oyod sa naychaknin o inyapoan no metdeh aya as niyokoyokod sa ni Jesus a di mayvahevahey nia do aran sino o akmaya sia a namarin.

No nakatovoy sira ni Jesus o dose sa a ka disipolos na

(Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13)

9 ¹Tinawagan na sa ni Jesus o dose saya as katoroh na dira so ipakapamarin kano anohed a manovatova kano mapahbet sira so mararahet a espirito, ²as katovoy na sira a mangay a mapawnonong sia o paypatolan no Dios kano manovatova. ³Vinata na pa dira, “Manayvi kamoava so serserbien nio do biahe nioaya akma so kanen kano kartos as kano kadwan pa sa a kaylangan nio. ⁴Ta do rapitan nio a vahay am dawri o katdan nio a manda do kakaro nio do kavahayan aya. ⁵As sira o maskeh a omrisibi dinio am karoan nio sa a mapapaspas so ahbek do kokod nio a nia anti so testigo a laban dira.” ⁶As nangay sa do matatarek a kavahayan a mapawnonong so Evanghelio aya as kano manovatova so magaganit.

No hahawen ni Herodes di Jesus

(Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29)

⁷Nadngey ni Patol Herodes o akma saya sia mapaparin as oyod naya chinarovel takwan mian sa o makavata sia o ka si Juan Bawtista na nia a minirwa a maviay. ⁸Mian sa o makavata sia o ka si Elias na anmana nayvangan o asa dira do profeta sa kaychowa. ⁹Vatan sia ni Herodes, “Pinakteb ko o lagaw ni Juan asna sino paro pa o madngedngey koaya a aro so mapaparin.” As makayamot dia am chinahoho ni Herodes o kavoya na si Jesus.

No milagro a kapakan sia ni Jesus o 5,000

(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14)

¹⁰Do nakapayvidi darana no dose saya a ka apostoles do tinovoyan naya sira am vinahey da di Jesus o atavo a pinariparin da. As pinayvan na saya so matayo a mangwan do asa ka dekey a kavahayan a mayngaran so Betsaida. ¹¹Amna do nakadngey da sia ya no aro saya tawotawo am inotan da sa Jesus. Niyavayava saya ni Jesus as kapawnonong na sia dira o kaparin no viay do panayahboan no paypatolan no Dios as katovatova na sira so mian so ganit dira. ¹²Do kapaypamakoyab naranawri am vinata da no dose aya di Jesus, “Pawdien mo na sa o tawotawo saya tapian mangay sa manta do kavahayan aya so kanan da kano ngayan da sichamahep takwan takey do yanan taya.” ¹³Amna vinata dira ni Jesus, “Torohan nio sa so kanen da.” Itbay da a makavata sia, “No voyvoh a mian dia am dadwa ka among as kano dadima a ka tinapay asna katadkan na an akmay mangay kami a manadiw am arava o ipakan ta sira.” ¹⁴No vidang da no tawotawo saya am mararani a dadima livo a ka mahahakay.^b Vatan na sia dira do disipolos naya,

“Paychagrogropohen nio sa a maydisna a tay-sisingkuenta.” ¹⁵ Pinarin da ya. ¹⁶ Hapan sia ni Jesus o dadima aya a ka tinapay as kano dadwa ka among as katangay na do hanyit a mamahemahes as kakchikchid na sia as katoroh na niaya dira do disipolos na saya a payatayen dira do tawotawo saya. ¹⁷ As nabsoy sa atavo as mian pa o nikpeh da no disipolos aya a dose a ka alat a panda da.

No vinata ni Pedro a kasincharan na si Jesus

(Mateo 16:13-20; Marcos 8:27-30)

¹⁸ Do naypisa do kasirasira da am mian a machahoahok si Jesus. Kwanasaw am ahsan na sira so disipolos na saya a makavata sia, “Ango o kasincharan da diaken no tawotawo.” ¹⁹ Vatan da sia, “Si Juan Bawtista ka kono amna mian sa o makavata sia o ka si Elias mo. Mian pa sa a makavata so nakapayvangon mo a asa dira do profeta sa kaychowa.” ²⁰ Ahsan nia ni Jesus dira, “Onas inio, anggo kasincharan nio diaken.” Itbay ni Pedro a makavata sia, “Imo o Cristo aya no Dios.” ²¹ Yokoyokoran nira ni Jesus do kadi da mayvahevaheyan no akmaya sia, ²² as kavata na pa sia, “No Naytawo aya am natongdo a mayparahan do aro a pakasisian da sia ta sobnahen da anti sia no adngedngeyen kanira no maato a papali kano eskriba sa as kadiman anti sia amna do ichatdo na a karaw am mirwa a maviay.”

²³ Vatan na sia dira, “An sino o omonot diaken am tadichokoran narana o tanyan na ichapia as katagrara na sia a kararaw o natongdo a kros na as kavidin na omonot diaken. ²⁴ Ta an sino komita sia librien o karakohan na am abohen na anti ya as an sino ombo so viay na a makayamot diaken am iya anti o somnivog a makarawat so viay. ²⁵ Ta anggo paro o inakyan nia no asa ka tawo an mahap na o atavo a mian do mondo aya as kabo na so mismo na pahad. ²⁶ As an sino o machisnek niaken kano chirin ko am ipachisnek pa anti sia no Naytawo aya an mawara o kapayvidi na a oyod a makapamarin as pachirayayan da no angheles kano ipakapamarin no Dios Ama. ²⁷ Vatahen ko dinio ta mian sa dinio o di pa anti a diman a manda do kavoya da so kapaypatol no Dios.”

No nakatadi dia o makakniknin a katitiban ni Jesus

(Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8)

²⁸ Nakarahan o wawaho a karaw do nakavata na sia ya am pinayvan sa ni Jesus sa Pedro, Juan as kani Santiago a tomayara do asa ka tokon a machahoahok. ²⁹ As do kayan na machahoahok ni Jesus am chinatadian o katitiban na as kapayvadiw no onayen nawri a oyod a marelak, ³⁰ as kayan da no dadwa ka tawo a nangay a machisisirin sia. As no tawo saya am sa Moises kani Elias. ³¹ Machitarek o katitiban da nia as no vinata daya di Jesus am no komapet do manam aya a payparahanan na pakasisian do Jerusalem as kano

kalogar da omdiman sia. ³² Sa Pedro kanira no rarayay na saya am nakaycheh sa^c as mayokay sa am navoya da o machitatarek aya kano makakniknin a katitiban ni Jesus as kavoya da pa sira so dadwa aya a ka rarayay na. ³³ Komarokaro dana sa Elias kani Moises am vinata ni Pedro di Jesus, “Apo, tayto mapia o kayan taya dia asna mamarin ta so mayponged a yanan nio ka da Moises kani Elias.” Am niktokto nava ya ni Pedro a manam so nakavata na sia. ³⁴ Do katori na pa a mayliliak am mian o demdem a minolib sira as oyod sa namo. ³⁵ Dekey as kayan no liak a yapo do demdem aya a makavata sia, “Niaya o Manganak ko a oyod ko ipakamia. Adngeyen nio sia.” ³⁶ Nakarahan o liak aya am navoya da si Jesus a tori dana maychatani. As no akmaya sia napaparin am pinayvahevahey dava kanaw.

No metdeh a pinakaroan ni Jesus so marahet a espirito

(Mateo 17:14-18; Marcos 9:14-27)

³⁷ Do ichadadwa na a karaw do kawsok da do tokon aya am mian sa o aro a tawotawo a nachivayat sia. ³⁸ As mian o asa ka tawo a tomawatawag di Jesus a makavata sia, “Maistro, an ichasi mo yaken am tiban mo pa o manganak koaya ta voyvoh ko ya a manganak, ³⁹ as sindepan sia no marahet a espirito a nia so mapangyangyaw sia kano mapaneglang sia as kasbo no vivi na. Dekey o kapaywayam sia no espirito aya as oyod na ya a ipakasiasi, ⁴⁰ as inahes ko na sa o disipolos moaya a mapakaro so espirito aya am naporin dava.” ⁴¹ Vatan sia ni Jesus, “Tayto ko pachimaboan o saray nio as kasadit nio a paynananawhen. Manda paro pa an mango o kapachichasa ko dinio as kano kapaynananawo ko dinio! Iyangay mo diaken o anak moaya.” ⁴² Do kapaypasngen sia no metdeh aya am pinodid sia no marahet aya espirito as kapaneglang na sia. Amna nimando ni Jesus o espirito aya as katovatova na so metdeh aya as kapresenta na sia do ama naya. ⁴³ Oyod sa naychaknin o tawotawo saya do ipakapamarin aya no Dios.

No nakapapanmo nia ni Jesus o manam a pandidiwan na

(Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32)

Do katori da pa mangononong dia no tawotawo saya o makakniknin aya naporin am vinata ni Jesus do disipolos na saya, ⁴⁴ “Katovidan nio o akmaya sia vahevahey ko, ta no Naytawo aya am paynolayan anti a atetekan no tawotawo.” ⁴⁵ Amna arava o chinaintindian da so vinata aya ni Jesus, ta mian o minvalat sia ya do kaintindian da sia amna kanitan dava ya iyahes an anggo ichakey na vatahen.

No somnivog a m'ato dana

(Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-37)

⁴⁶ Kwanasaw am mian o kapaysepasepang da no dose saya an sino o m'ato dana dira. ⁴⁷ Amna do kapanmo sia ni Jesus o mian do aktokto da

^c 9:32 Anmana: oyod sa madoho amna niposposan da o kadi da makaychehan.

am nanghap so asa ka metdeh do katangked na, ⁴⁸as kavata na sia dira, “An sino omyavayava so akma saya sia a metdeh do ngaran ko am tayto na yaken a sincharan kano rawaten. As an sino sominchad diaken am sincharan na o tomnovoy aya diaken, takwan no adpang no sivog a katoato no asa ka tawo am no kapamahbo na so karakohan na a sominchad do kadwan.”

⁴⁹Vinata ni Juan di Jesus, “Apo, nakavoya kami so asa ka tawo a mapahbet so marahet a espirito do ngaran mo amna nipenpen namen takwan rarayay namen ava ya.” ⁵⁰Vatan sia ni Jesus, “Mayanong nioava ya penpenen takwan an ara naynio di sobnahan am rarayay nio pa ya.”

No nakadi da risibian si Jesus do kavahayan da no Samaritano

⁵¹Do kapaypasngen narana no kapayvidi ni Jesus do hanyit am komnaro pava do aktokto na o kangay na do Jerusalem. ⁵²Napaytovoy so manma kania a mayprepara so kawara na do kavahayan da no Samaritano, ⁵³amna nirisibi dava sia daw do kaoyod na matalamad sia no kahoho na mangwan do Jerusalem. ⁵⁴Do nakavoya da sia da Juan kani Santiago o akmaya sia kaskeh da romawat si Jesus am vinata da, “Apo, maparin paroava an akdawen namen o kagtos no apoy a yapo do tohos a tomemtem sira?” ⁵⁵Amna tiniban sa ni Jesus as kahoya na nira, ⁵⁶as nangay sa do matarek dana a kavahayan.

No raradin da no tinawagan sa ni Jesus

(Mateo 8:19-22)

⁵⁷Do katori da mayam do rarahan am mian o nangay a makavata sia di Jesus, “Omonot ako dimo do atavo a pangwanan mo.” ⁵⁸Amna tapian mangtokto am vinata sia ni Jesus, “Mian o maychaponged a yanan da no vinyay as kano manomanok pero no Naytawo aya am arava o savatan na vahay.”

⁵⁹Vatan sia ni Jesus do asa ka tawo, “Omonot ka diaken,” amna vinata no tawo aya, “Sichangoriaw ava ta pachonongan ko pa o ama ko.” ⁶⁰Amna vinata sia ni Jesus, “Nolay mo sa o logar a omsikaso so komwan do akma saya sia^d asna imo am iyangay mo a pawnonongen o paypatolan aya no Dios.”

⁶¹Mian pa o asa a nakavata sia, “Omonot ako anti dimo mo Apo, asna iyangay ko pa ivahey do vahay.” ⁶²Amna vinata sia ni Jesus, “Mayanong ava do paypatolan no Dios o asa ka tawo a akmay maytaketakey a mapasitnan so aradohen na as kasonong na masaloval a di dana ompatongtong sia.”

---

^d 9:60 Do Griego: Nolay mo sira o nadiman a omvovon nira no nadiman.

No 72 sa a tinovoy ni Jesus a mananawo

10 ¹Nakarahan ya am namidi pa si Jesus so setenta y dos^e a tovoyen na sa manma a tomahidwa do atavo sa kavahayan a manam na sa angayan. ²Vinata na dira, “No katovoyan nioaya am akmay oyod a rakoh a panyanian as kayhahawan da no manyani. Akdawen nio pa do taydira so yanien aya o kapaytovoy na pa so aroaro a maytrabaho. ³Mangay kamo anti as kanakmen nio ta akma kamo anti dedekey a karnero a machipanghovok dira do volaw a chito. ⁴Manayvi kamoava so kartos anmana todango a warawara kano serserbien nio as makadirecho kamo do tovoyan koaya dinio. ⁵Do atavo a asdepan nio a vahay am akdawen nio o bendision dira no Dios. ⁶Sira o romawat so kabendision nioaya dira am marawat da anti o bendision aya pero dira do maskeh nia am arava o marawat da. ⁷Do omrisibi saya dinio am mavidin kamo dira a romawat so pantaren da dinio. Ta no mangay aya a maytrabaho am mayanong a makarisibi so sinsinmo no trabaho na. Aro ava vahay o rapitan nio asna asa ka vahay do asa ka kavahayan. ⁸Do kavahayan sa a omrisibi dinio am risibien nio pa o pantaren da dinio. ⁹Manovatova kamo as kapawnonong nio sia ta no kapaypatol no Dios am masngen dana dira. ¹⁰Asna an mian sa o kavahayan a maskeh a omrisibi dinio am mangay kamo do rarahan sa no kavahayan saya a makavata sia, ¹¹‘Papasasen namen o ahbek do kokod namen a nia so sinyal a laban dinio as katanggalen nio ta no kapaypatol aya no Dios am masngen dana.’ ¹²As do ito araw no kapaysekasekad am mapapaw anti o marawat no Sodoma as kano kavahayan saya.

¹³“So pangananawa no pamandan nio a tawotawo no Corazin kano Betsaida! Ta an no makakniknin sa a pinarin ko dinio as namarin sa do kavahayan no Tiro kano Sidon am nanehseh sawri as kayan no kavoyan sia dira. ¹⁴Amna ara kamoava nanehseh, dawa mapapaw anti o marawat a hosga no Sidon kano Tiro. ¹⁵As inio a taga-Capernaum a omahahaw so kaoyod nio anti a mato so onor am ipoha kamo anti do inferno.

¹⁶“Sira o domngey dinio am yaken o mismo da adngeyen. An sino o machisobna dinio am yaken o mismo na sobnahan as an sino somobna diaken am sobnahan na o tomnovoy aya diaken.”

No pinarin da no 72 sawri

¹⁷Mayvidi sa o setenta y dos aya^f am oyod a rakoh o kasoyosoyotan da as kavata da sia, “Apo, aran sira o mararahet a espirito am kamandoan

---

^e 10:1 Do kadwan sa a manuscript am: setenta.   ^f 10:17 Do kadwan sa a manuscript am: setenta.

namen sa do ngaran mo.”¹⁸ Vatan sia ni Jesus dira, “Navoya ko si Satanas a akmay chidat a magagtos a yapo do tohos.”¹⁹ Ta tinovoy koynio a mian so ipakapamarin as aran no binino sa a boday am arava o mapaparin da dinio as alit pa no kabo no mapaparin da dinio no omlaban saya diaten.²⁰ Amna nawri ava o oyod a rakoh a paysoyosoyotan nio o nakahomis nio sira so mararahet a espirito asna no katayto narana nakatolas no ngaran nio do hanyit.”

No rakoh a soyot ni Jesus
(*Mateo 11:25-27; 13:16-17*)

²¹ Do oras ori kanaw am oyod a rakoh o soyot ni Jesus a yapo do Masanto a Espirito as vinata na, “Mamahemahes ako dimo mo Ama a imo so Apohen do hanyit kan do tana aya, takwan no di mo pinapanmo dira do makavata so kasosolib kano kato no pinachinanawan da am tayto mo pinapanmo dira do dekey so pinachinanawan, ta nia mo Ama o sivog a mian do mapia a inolay mo.

²² “Pinainkargado na diaken no Ama ko o atavo, takwan arava o makasinchad sia so mahosto o Manganak aya an dia voyvoh o Ama. As alit pa no kabo no makasinchad sia so mahosto o Ama aya an dia voyvoh o Manganak aya as kanira no pidien na a makasinchad sia.”

²³ Iditan na sira so disipolos na saya as kavata na sia dira so madomi, “Rakoh o kapalak no makavoya sira so mavoya nioaya,²⁴ ta vatahen ko dinio o kaoyod dana aro no profeta kano patopatol a nahoho a makavoya kano makadngey so tayto nio saya mavoya kano madngey amna navoya dava kano nadngey da sava.”

No tawo a somnivog a masisien
(*Mateo 22:34-40; Marcos 12:28-31; Roma 13:8-14*)

²⁵ Mian o asa ka tawo a rakoh so pinachinanawan do onotan sira a nakey a omhawahaway si Jesus. Vatan na sia di Jesus, “Maistro, ango o parinyen ko tapian marawat ko o viay a abo so pandan.”²⁶ Atbayan sia ni Jesus, “Ango vatahen no nakatolas a onotan ta.”²⁷ Tinbay na si Jesus a makavata sia, “Ichaddaw mo o Apo mo a Dios so pawyoren do tawol mo, do aktokto mo, do viay mo, do atavo ayet mo as kaddaw mo pa no kapayengay mo akma so kaddaw mo no mismo mo a karakohan.”²⁸ Vatan sia ni Jesus, “Tayto a hosto o tinbay moaya, as parinyen mo ya tapian mian o somnivog a viay mo.”

²⁹ Amna do kaskeh na mapahomis am vinata na di Jesus, “Sino o kapayengay koaya a logar ko a ichaddaw.”³⁰ Tinbay ya ni Jesus a makavata sia, “Mian o yapo do Jerusalem a maypakwan do Jerico a pinahpah da no bandido as katakaw da so warawara na as katod darana ngarian dia do payis no rarahan aya a vata da as nadiman.”³¹ Kwanasaw am mawara o asa ka pali. Do nakavoya na so kaparin no tawo aya am

nanditdit do viit no rarahan aya as katod na havasan dia. ³²Kwanasaw am nawara pa o asa ka Levita. Tiniban na pa ya as katod narana havasan do nitetekan daya. ³³Pero mian o asa ka Samaritano a nakavoya sia as nasi nia. ³⁴Nangay sia as kapangay na so tovatova do rawa na saya as kahpet na sia no lamit as kapasakay na sia do kabayo naya a iyangay do asa ka vahay a ipangarkila so yanan na as kapachonong na dia. ³⁵Do omonot danaw araw am tomnoroh so kartos o Samaritano aya do tayvahay aya as kavata na pa sia, ‘Pachonongan mo sia as an ango pa o kolang do itoroh koaya dimo am pagan ko anti dimo an mayvidi ako.’” ³⁶Pakavosan na sia ya ni Jesus a omahes nia, “No siyo do vata mo dira dia o napavoya no addaw na no kapayengay na.” ³⁷“No napavoya aya so kasisien,” kwana no tawo aya. Vatan sia ni Jesus sia, “Parinyen mo o akmaya sia.”

No bisita ni Jesus do vahay da Marta kani Maria

³⁸Do kapaypangay daya am nakarapit sa do asa ka kavahayan a yanan no asa ka mavakes a mayngaran so Marta a iya so mininbita dira a omrapit do vahay da. ³⁹Mian o kakteh na nia a si Maria a oyod a interesado a domngey si Jesus. ⁴⁰Si Marta aya am nawri o ichasanga na o aro a trabaho a komwan do kapayhanda na nira no bisita na saya. Vatan sia ni Marta di Jesus, “Tori sigoro mapia an iyangay na yaken a sidongen no kakteh koaya asna no katod nava maydisnan. Vatahen mo o kapanidong na.” ⁴¹Amna vinata ni Jesus, “Marta, tayto aro icharovel kano ichasanga mo, ⁴²pero asa o mayanong mo a chitahen. As no kakteh moaya si Maria am tayto na pinidi o mayanong naya parinyen as arava o mapakaro sia dia.”

No palialitan a dasal

(Mateo 6:9-13; 7:7-11)

11 ¹Do naypisa am mian a machahoahok si Jesus do asa ka logar. Do nakakavos narana am nangay sia o asa do disipolos na a makavata sia, “Apo, nanawhen mo yamen a machahoahok a akma so nakananawo sira ni Juan o disipolos na sa.” ²Vatan sia ni Jesus, “An machahoahok kamo am nia o vatahen nio.

‘Ama, aniven o ngaran mo as mangay diamen o paypatolan mo.

³Itoroh mo pa o ichaviay namen a kararaw, ⁴as kapakabo mo pa so gatos namen takwan pakaboan namen sa o makagatos diamen. Pavawahen mo pa yamen do katentasionan diamen.’”

⁵⁻⁶Vatan na sia dira, “An mian dinio o mangay do asa ka kayvan an mavak a mangahes so tod na ipantad so bisita na a nawara a yapo do biahe do kabo no tinanggal na sia, ⁷as atbayen na, ‘Salovalen moava yaken mo kayvan. Nangneb kami na as tayto kami a makaychek kanira

no kametdehan ko sa as maparin akoava mayvangan a tomoroh dimo so iyahes moaya.’⁸ Vatahen ko ta omhamo ava anti a mayvangan ya a makayamot ava do kapaykayvan da asna makayamot do kadi na omhesan a machisiasi no mangaylangan aya. ⁹Akma pa saw o kavidin nio a machipangdaw, ta marawat nio o iyahes nioaya. Omhes kamoava a manita, ta mavoya nio anti o chitahen nioaya. Mavidin kamo a manogtog ta ipanyiwang kamo anti. ¹⁰Ta an sino mangahes am makarawat as no manita am makavoya as no manogtog am ipanyiwang sia. ¹¹Ara do vata nio asa ka ama a tomoroh do manganak na so boday an mangahes so among? ¹²Anmana an mangahes so otioy am torohan na paro so anopit? ¹³An no asa ka tawo a makagatogatos as mapanmo na o katoroh na so mapia do manganak na sa am chapanngo no kasonosonong no Ama taya do hanyit a tomoroh so mapia? As no itoroh naya dira do mangahes sia am no Masanto aya a Espirito.”

Si Jesus as kani Beelzebul
(*Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-27*)

¹⁴Mian o tinovatova na a di makapayliliak. Pinakaroan na ya so marahet a espirito a nia so pakayapoan no kadi na makapayliliakan, as do nakapayliliak naranaya am oyod da ya pinaychaknin no aro sawri a tawotawo. ¹⁵Amna mian sa dira o nakavata sia, “Mapahbet ya so marahet a espirito do ipakapamarin ni Beelzebul a iya so apohen no mararahet a espirito.” ¹⁶As sira o kadwan a makey a omproyba dia an somnivotog o kaiya no Mesias aya am nangahes sa so milagro. ¹⁷Pero do kapanmo na so atavo a mian do aktokto da am vinata na, “No paypatolan a sirasira so maylalaban am maypakaha a akma so kararayaw no asa ka familia a di maysosondo. ¹⁸As an si Satanas as labanen na sa o rarayay na am maypango kapaytetnek no ipakapamarin na. ¹⁹An oyod o vatahen nioaya a kapahbet ko so marahet a espirito do ipakapamarin ni Satanas am ara nio paroava vatahen o kaniaya no kaparin da no rarayay nio saya a mapahbet pa so marahet a espirito? Nia o mismo a tombay so vatavatahen nio saya. ²⁰As an no ipakapamarin no Dios o serbien ko a mapahbet so mararahet sa espirito am no kapaypatol no Dios am tayto dana a somnitnan dinio.

²¹“An mian o makapamarin a tawo a mian so armas a gwardia na do vahay kano warawara na am arava o ichavakel na. ²²Pero an mawara o rakorakoh pa kania so ipakapamarin a somdep sia as kahap na so armas no gwardia na sira am arava o mapaparin na as mahap o warawara na.

²³“Sira o di machangay diaken am sobnahan da yaken. Sira o di machisidong do trabaho koaya am valavalaten da o trabaho ko.

²⁴“No asa ka marahet a espirito a pinahbet am matodin ava o ngayan na as do kabo no paynehahan na am mayvidi anti sia do pinakayapoan

naya. ²⁵Do kavoya na anti so kaydamnay no tawo aya, ²⁶am mangay a manrara so papito pa ka rarayay na a espirito a marararahet pa kania a somdep do tawo aya. As no makasi aya tawo am maharahara pa o kaparin na kano nanma nawri a kaparin.”

No sivog a mapalak

²⁷Do katayto naya mayliliak ni Jesus am mian o asa ka mavakes a makavata sia so kaliaken, “Mapalak o mavakes a komnovot as napayrakorakoh dimo.” ²⁸Amna vinata ni Jesus, “No vatan ko so sivog a mapalak am sira o domngey as kano manganohed do chirin no Dios.”

No pamandan da no maskeh a manganohed

(Mateo 12:38-42)

²⁹Do kapaypaaro da no mangay a domngey sia am vinata na, “Tayto marahet o kaparin no tawotawo sichangoriaw ta nawri o chitahen da o kayan no ipavoya dira a makakniknin. Amna mavoya dava anti o chitahen daya a katadkan no akma so namarin di Jonas kaychowwa. ³⁰Akma so nakapaychaknin da no namarin di Jonas kanaw am paychaknin pa anti no tawotawo sichangoriaw o maparin do Naytawo aya. ³¹Do manam a kapaysekasekad am maytetnek anti o reyna aya no Sheba a testigo dinio, ta aran oyod a mavawa o kavahayan na am inangay na adngeyen o kasolivan ni Solomon amna inio a tawotawo aya diaya am ara nioava adngeyen o mangononong aya dinio a matoato pa kani Solomon. ³²Alit anti no kapaytestigo da dinio no taga-Ninive takwan nasolib sa manehseh do nakadngey da si Jonas asna tayto o machipanghovok dinio a matoato kani Jonas amna ara kamoava manehseh.

No seh dang no karakohan

(Mateo 5:15; 6:22-23)

³³“Ara paro mandeb so relaken as kataheb na dia? Arava, ta no kapangay na pa sia do pakavoyan da nia no somdep. ³⁴No mata o kwinta seh dang no karakohan, dawa an serbien nio do mapia o mata nio am akmay kasehdangan o atavo a karakohan nio asna an do di mayanong o serbian nio sia am maytavo o karakohan nio o machirapas a marahet. ³⁵Dawa katiban nio o kapachipasonong no serbian nio so relaken nioaya. ³⁶As an ara kamo na do kasehdangan as kabo dana no kasarisarian dinio am tayto kamo a somnivog a kasehdangan a akma so kasehdang dinio no asa ka marial a relaken.”

No marahet a kaparin da no Fariseo kano eskriba

(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

³⁷Do katori nawri mayliliak am nangay sia o asa ka Fariseo a ominbita sia a mangay a koman do vahay na as nachivan si Jesus. ³⁸Naychaknin o

Fariseo aya do nakavoya na si Jesus a dia minparin so asa ka dadakay da a kapavanaw. ³⁹Vatan sia ni Jesus, “Inioaya a Fariseo am toman mapia kamo so dadakay amna mayagom kamo as kano oyod a malalapos o aktokto nio! Mavid o mankantad nio a mavoya no tawotawo amna oyod a marahet o itayo nio a sivog nio a dadakay. ⁴⁰Mapanmo nio paroava ta no minamaog so mankantad sa a mavoya no mata am iya pa o minamaog so matayo as dia voya no mata? ⁴¹Tomoroh kamo a mian so addaw tapian mayvadiw kamo a manamonamo.

⁴²“So pangananawa no pamandan nioaya a Fariseo, ta aran tomoroh kamo so kasapoho no atavo a mian dinio a midiid o rikarikado sa amna ara nio sava panmahen o mas importante pa sa a onotan a akma so kaddaw nio no Dios kano kapia nio do kadwan a tawo. ⁴³So pangananawa no pamandan nio, inio a nawri so chitahen o mapia a pwesto do kakpekpehan nio sa as kaparin nio so atavo a omanib kano tomoroh so onor dinio do kaaroan no tawo. ⁴⁴Akma kamo paroava so vovon a dia voya so mimian? Onotan kamo no tawo am arava o kapanmoan da so marahet aya a kaparin nio.”

⁴⁵Itbay no asa do mananawo do komwan do ononotan da sa a makavata sia, “Maistro, machirapas kami pa do vatahen mo saya?” ⁴⁶Vinata ni Jesus dira, “Mangananawa pa o pamandan nio, ta aro o vatahen nio a onotan no kadwan as kadi nio somidongan sira so makey a omonot dia. ⁴⁷Mananggal kamo, inio a mapaypavid so vovon da no profeta a nidiman da sa no apoapo nio sa. ⁴⁸Tayto kamo machifabor do pinarin daya no apoapo nio sa. Ta nidiman da sa as inio o mapaypavid so vovon da. ⁴⁹Akma ya so vatahen no Dios do Chirin na, ‘Mapaytovoy ako dira so profeta kano apostoles as atetekan kano dimanen da sa anti o kadwan dira.’ ⁵⁰As inio a tawotawo sichangoriaw o tombay so nakadiman sira so profeta a nakayapo pa do sitnanan na, ⁵¹nakayapo di Abel a manda di Zacarias a iya so nidiman da do templo a masngen do panemteman so vinyay. Oon, vatahen ko ta atbayen da ya no tawotawo sichangoriaw. ⁵²So pangananawa no pamandan nio, inio a masosolib do komwan do ononotan nio saya takwan tayto nio vinalat o mapia a kaintindian sia no tawo o kakawyoran aya. Ara nioava maintindi so hosto o kakawyoran aya as kasaloval nio pa so kadwan a makaintindi sia.”

⁵³Komaro dia am sinitnan da sia no Fariseo kano eskriba saya a hawahawayen as panitan so payrahtan no vatahen na, ⁵⁴as kafermi da manta so oportunidad da a omakosa sia.

12 ¹Do kapaysisidin da no livolivohen a makpekpeh sia am vinata na dira do disipolos na saya, “Makapatak kamo dira do toman saya a Fariseo ta akma sayay libadora. ²Arava o tayotayohen a di anti maytotwaw ta atavo a sekreto am mapanmo do kwanasaw. ³Dawa no pinavata sa do kasarisan am ipapanmo anti so masehdang as no inakaak am ipangyaw anti do kadngayan sia no atavo.

Voyvoh o Dios a logar a ichamo

(Mateo 10:28-31)

4“Kaychayvan, vatahen ko dinio o kadi nio mamooan nira no maparin a omdiman so karakohan nio ta nawri o pamandan no maparin da dinio. 5Asna nawri ipatanggal ko dinio o makaparin aya mapayrapas sia o karakohan as kano pahad a rarayawen do infierno. Nia o ichamo nio as kano katanggalen nio. 6No Dios am kawayakan navaynio ta aran sira o dedekey a manomanok a oyod a dekey so balor am manakem pa sa no Dios. 7Dawa mavakel kamoava ta rakorakoh o balor nio kano manomanok saya. Aran no vidang no book nio am mapanmo na.

No kadi machisnekan ni Cristo kano makavata so machikontra do Masanto a Espirito

(Mateo 10:19-20,32-33; 12:31-32; Marcos 3:28-29; 8:38)

8“An sino o di machisnek niaken am ipachisnek ava anti sia no Naytawo aya do salapan da no angheles no Dios. 9Asna an sino machisobna diaken am ipachisobna ko pa anti o kasinchad ko sia dira do angheles no Dios. 10No tawo a makachirichirin so machikontra do Naytawo aya am maparin pa kapakaboan asna no makachirichirin so machikontra do Masanto a Espirito am kapakaboan ava.

11“An iyangay daynio isalap do sinagoga sa as kan do hosgado kanira no makapamarin a makayamot do kawnot nio diaken am ichavakel nioava an ango atbay nio kano vatahen nio. 12Ta pawnoten naynio no Masanto aya Espirito do oras anti a kalogar nio a mayliliak.”

No rahet no kapaygom

13Mian o asa dira do tawotawo saya a nakavata sia di Jesus, “Maistro, iyokoyokod mo pa o kakteh koaya do kapayatay so inamohon namen do naama namen ori.” 14Vatan sia ni Jesus, “Ara paro tomnongdo diaken a mapayatay sia ya dinio?” 15Vatan na pa sia, “Makapatak kamo a di mayagom takwan nawri ava o adpang no viay no asa ka tawo o kaynakman na.”

16Pinawnonong na pa o akmaya sia a parabola. “Mian o maynakem a tawo a oyod a navid so nayani do takey na. 17Niktokto na an ango mayanong na parinyen do kapaykolang no bodega na a onongan na so nayani naya. 18Vatan na sia, ‘Rarayawen ko sawen o nanma ko saya bodega as katadi ko dia no rarakoh a pakakayanan dana no niyani koaya kano kadwan a warawara ko, 19as kavata ko anti sia do karakohan ko, ‘Makaydamnay ka na as katod mo na nganakanan kano ominoyroman as kayayak mo, ta bastante dana manawob do awawanen o kaynakman moaya.’ ’ 20Amna vinata sia no Dios, ‘Imo a nahara so nakapaychawaw, do sichamahep am madiman ka as sango

anti do vata mo ngayan no pinay-iras moaya.’²¹ Nia o kaparin no mapay-iras so kaynakman do tana aya as kabo no mapia a maparin na isalap do Dios.”

No logar sa panmahen a chitahen do viay ta
(*Mateo 6:19-21,25-34*)

²²Vatan na sia dira do disipolos na sawri, “Nia o pakayapoan no nakavata ko sia o kadi nio mavaklan no viay nio do tana aya. Ichavakel nioava o kanen nio anmana onayen nio. ²³Ta no kaviay aya am no kakan ava. As no mangonay am rakorakoh o sinmo na kano onayen na. ²⁴Tiban nio pa kono sa o manomanok. Maymoha sava as manyani sava. Arava o bodega da amna pakanen saya no Dios as chapanngo no katidib na dinio a rakorakoh so balor? ²⁵As kano ara paro kabdbidisan sia no asa ka tawo o pamandan no viay na do kapayvavakel na nia? ²⁶An di nio parin ya am ango paro pa o sinmo no kapayvavakel no tomaydedekey saya do viay. ²⁷Tiban nio sa o vonyitan. Maytrabaho sava as kano mamarin sava so lamit, amna vatahen ko dinio ta aran si Solomon a oyod a maynakem am nangonay ava so maviavid so katitiban kanira. ²⁸An sikasohen pa no Dios o dibobot a nia so maviay pa sicharaw as sosohan do ichadadwa na karaw am chapanngo no kasikaso na dinio a torohan so onayen nio, inioaya a dedekey so saray? ²⁹Nawri ava o ipayvavakel nio o kapaychitachita nio so kanen, inomen kano ichaviay nio. ³⁰Nia o kaparin da no dia saray no Dios asna machitarek kamo takwan no Ama nio do hanyit am sikasohen na o pangaylanganan nio sa. ³¹Chitahen nio o komwan do paypatolan no Dios as no nesisita nio saya am itoroh na sa anti atavo.

³²“Mavakel kamoava a aran mayhahaw kamo, ta inio o parawatan sia no Dios Ama o kapaypatol na. ³³Idakaw nio o miniminyan nio as kapanoroh nio nia dira do makasiasi. Mapay-iras kamo so kaynakman do hanyit a nia sa so di mangopas kano di yadan kano di ameken as dia parin a takawen. ³⁴Ta an dino o yanan no kaynakman nio am dawri a mismo o yanan no aktokto nio.

No kapananggal do ito a kapayvidi ni Jesus

³⁵“Fermi kamo a preparado as kavidin nio a mapasehdang so relaken nio, ³⁶a akma sira so pachirawatan a ompanaya so apo da a yapo do ponsion tapian nyeng da sia ipanyiwang as serbian. ³⁷Mapalak sa anti a tori a preparado do kawara na. Vatahen ko ta no apohen daya anti am padisnahan na sa anti as kapayserbi na dira. ³⁸Mapalak sa o adasan a preparado a aran do kamavak do mahep anmana do kamalatiat. ³⁹Kapanmohen nio ta an mapanmo no tayvahay an mango o kawara no manakaw am mavidin a mayokay a omguardia do vahay na tapian diasdep. ⁴⁰Dawa makaprepara kamo, ta do oras a di nio a ahahawen am mawara o Naytawo aya.”

⁴¹Ahsan sia ni Pedro, “Apo, tayto mo pawnonongen o parabola diamen atavo?” ⁴²Amna vatan sia ni Jesus, “Niaya o kaparin no asa ka masolib

kano ichasaray no apohen a pachirawatan. Iya o painkargadoan na sia o kanen da no rarayay na sa a pachirawatan. ⁴³Mapalak anti ya do kawara no apohen na an mavidin na patongtongen so mahosto o anongen naya. ⁴⁴Vatahen ko dinio ta ichasaray na anti ya do atavo a miniminyan na. ⁴⁵Asna an no asa ka pachirawatan as vatahen na do karakohan na, 'Kapayvidi na pava no apohen koaya daw,' as kasitnan na maysarasaray do rarayay na a pachirawatan as kapaynolay na so kakan na kano kapaydidinyat na, ⁴⁶am do kawara anti no apohen na do di na tanggal a oras am kastigoan na anti sia as kapagropo na sia dira do di sawri parin a ichasaray a pachirawatan. ⁴⁷Mahara anti o kastigo no pachirawatan a dia nananggal kano di minarin so logar na parinyen a tori na mapanmo so hosto, ⁴⁸asna no kapalit na anti so pinarin asna dia nakapanmo so logar na parinyen am kakastigoan pa anti ya, pero mapapaw anti o marawat na a kastigo, takwan rakoh o akdawen dira do rakoh so narawat, ta nia o katnayan a parinyen na.

Si Jesus o sitnanan no kasisiy

(Mateo 10:34-36)

⁴⁹"Nawara ako a manangay so apoy do mondo aya as no ichakey ko am no kaninyas narana. ⁵⁰Tayto o natongdo a payparahanan ko as mavidin ko ichalijat a manda do kakavos na nia. ⁵¹Vatahen nioava o nakawara ko a tomoroh so mapia anod, ta no kakawyoran na am nawara ako a manangay so pakayapoan no kasisiy. ⁵²Do sinahad no asa ka vahay am mian sa anti o dadwa a maskeh no onotan da no tatdo. ⁵³Masisiy anti o tawo. Mian anti o ama a omlaban so manganak na as alit pa no manganak aya. Mian anti o ina a omlaban so anak na mavakes anmana asa ka anaken a mavakes do inyapoan no kakovot na."

⁵⁴Vatan na pa sia, "An mavoya nio o kayan no demdem do mankadpidan na am vatahen nio o kaito no timoy as mawara o timoy. ⁵⁵An yapo o salawsaw do sur am vatahen nio o kaito no kohat as mawara o kohat aya. ⁵⁶Inio a toman masolib a makatoroh so inmonmoan no demdem as kadi nio makapanmoan so tiempo aya sichangoriaw, ⁵⁷ango paro di nio makapanmoan so mayanong nio a parinyen. ⁵⁸An mavayat mo o tawo a pinakagatosan mo am machipanmo ka sia as kaareglo mo so kaso moaya a manam so kapahosgado na nimo as kagorogod da dimo a iyangay a kalabosohen. ⁵⁹Vatahen ko ta an di ka nakapaga do atavo a gatos mo am makavolaw kava."

No nanawo ni Jesus do kapanehseh

13 ¹Mian sa o nangay di Jesus a omvahevahey nia o komapet dira do Judeo saya a yapo do Galilea a pinadiman sa ni Pilato do kayan da maysakrifisio do templo. ²Vatan sia ni Jesus, "Do hahawen nio am sira

dana paro o mah'ara dana so gatos a dawa sa nidiman? ³Vatahen ko dinio ta katadkan na an manehseh kamo am akma kamo anti sira a kakastigoan no kadimanan. ⁴Anmana maparin paro a vatahen o kasira no mah'ara dana so gatos do Jerusalem o disiocho sawri a nadpid as nadiman do Siloam? ⁵Vatahen ko ta rakorakoh ava o gatos da nia as katadkan na an manehseh kamo am akma kamo anti sira a kakastigoan no kadimanan.”

No parabola no dia omsi a kayo

⁶Pinawnonong pa ni Jesus o akmaya sia a parabola. “Mian o asa ka tawo a naymoha so asa ka omsi a kayo. Do tiempo dana no kasi na am inangay na panghapan do vata na so asi na amna nakasi ava ya. ⁷Vatan na sia do trabahador naya, ‘Do tatdo dana ka kawan a katnaya ko so asi na am tayto pa abo nahap ko. Dawa akteven mo tapian di dana manyimot pa so mapia tana.’ ⁸Amna vinata no trabahador aya, ‘An maparin am inolay ta pa so asa ka kawan as tiban ko pa parinyen o ipakasi na, ⁹as an omsi an nawan am kavidinay na pa pero an di anti omsi am nawri dana o kakteb sia.’ ”

No nakaakosa da si Jesus a komapet do arawno kapaynaynehah

¹⁰Naypisa do kayan na mananawo ni Jesus do sinagoga do araw no kapaynaynehah, ¹¹am mian dawri o asa ka mavakes a sindepan no marahet a espirito a mapaganit sia do disiocho dana a ka kawan. Mavokot ya as kaentero na di makapanalinengan. ¹²Do nakavoya na sia ni Jesus am tinawagan na as kavata na sia dia, “Matova ka na do didiwen moaya,” ¹³as do nakatodo na sia am nanyeng dana mapia as katalineng narana no vokot naw as nidaday na o Dios. ¹⁴Amna no adngedngeyen da do sinagoga aya am naket do nakapanovatova aya ni Jesus do araw aya no kapaynaynehah as kavata na sia dira do tawotawo saya, “Mian o anem a karaw no kapaypariparin. Mangay kamo dia a mapatovatova do anem aya karaw as an araw ava aya no kapaynaynehah.”

¹⁵Atbayan sia ni Jesus a makavata sia, “Inio a toman! Paylogaren nio paro sava ominom o vinyay nio sa do araw no kapaynaynehah? ¹⁶Asna mayanong paroava librien aran do araw sia no kapaynaynehah o mavakes aya a tayabo ni Abraham a iya so nivahod do pakasisian ni Satanas do disiocho dana a ka kawan?” ¹⁷Do nakavata na sia ya am chinasnekan sa o omlaban ori sia as oyod a rakoh o kasoyosoyotan da no tawotawo saya do makakniknin saya a pinarin na.

No parabola no dekey a votoh (Mateo 13:31-32; Marcos 4:30-32)

¹⁸Vinata ni Jesus, “Ango paro pakakman ko so paypatolan aya no Dios as kano ango paro pakomparan ko sia. ¹⁹Maparin ko ya pakakmahen so asa ka dekey a votoh a nimoha no asa ka tawo. Tomnovo ya as do

karakoh narana a kayo am inangayan da no manomanok as kapamarin da dia so otioyan da do yangaw na sa.

No parabola no libadora

(Mateo 13:33)

²⁰“Ango paro pa o pakakman ko so paypatolan aya no Dios. ²¹Maparin pa ya akma so libadora a pinasagel no asa ka mavakes do masahen na arina a nia so napaimoay sia atavo.”

No masopit a pantaw

(Mateo 7:13-14,21-23)

²²Nangay do matatarek a kavahayan a mananawo do katori narana maypakwan do Jerusalem. ²³Mian o minahes nia di Jesus, “Apo, voyvoh paro anti o mayhahaw sa a malibri?” Vatan sia ni Jesus dira, ²⁴“Chitahen nio o kapakasdep nio do masopit aya a pantaw, ta vatahen ko o kaaro da anti no mahoho a somdep amna mayhahaw sa anti o makasdep, ²⁵as an mawara dana anti o kaneb do pantaw aya am manognogtog kamo anti as kavata nio so kapanyiwang ninio pero atbayan na anti nio no taydira so vahay aya a makavata sia, ‘Nasinchad ko pavaynio,’ ²⁶as vatahen nio anti, ‘Yamen o nararayay mo a koman as kano yamen o nangay do nakapananawo mo do rararahan no kavahayan namen.’ ²⁷Amna vatahen na anti dinio, ‘Entero am ara koavaynio a masinchad. Komaro kamo dia, inio a mararahet so parinyen!’ ²⁸As do angayan nioaya anti am maylangetnget kamo no pakasiasan as katanyitanyis nio anti do kavoya nio sa Abraham, Isaac, Jacob as kanira no profeta sa no Dios a tori do paypatolan no Dios. ²⁹As mian sa anti o tawo a yapo do matatarek a logar do mondo aya a machisalap do lamisa aya do paypatolan no Dios, ³⁰as tiban nio ta mian sa anti o manawdi a mayvadiw a manoma as alit na pa ta mian sa anti o manoma a mayvadiw a manawdi.”

No addaw ni Jesus no Jerusalem

(Mateo 23:37-39)

³¹Do katori na mananawo am nawara sa o mayhahaw a Fariseo a makavata sia di Jesus, “Komaro ka dia ta ichakey naymo ni Herodes a ipadiman,” ³²amna vinata ni Jesus, “Iyangay nio vatahen do masolib aya a mangotap ta tayto pa sa aro o tovatovahen ko kano pakaroan ko so marahet a espirito as do ichatdo narana anti a karaw o kakavos ko. ³³Amna komaro akoava sicharaw ta mayanong ava o kadiman no asa ka profeta do tarek a kavahayan an dia do Jerusalem.

³⁴“Inio a tawotawo do Jerusalem a omdiman sira so profeta as ombato dira do tovoyen dinio no Dios! Ay so kasanib no kachita ko sia o kapavawa ko dinio do kararayawan nio a akma so parinyen no asa ka inaan do siwsiw na sira amna makey kamoava. ³⁵Kapanmohen nio ta kanonolay dana no Dios o kavahayan nio. As vatahen ko pa dinio o

kadi nio na mirwan a makavoya diaken a manda do kapachivayat nio a makavata sia, ‘Dadayen ta o mawara aya do ngaran no Apo ta a Dios.’”

No nakapanovatova ni Jesus do araw no kapaynaynehah

14 ¹Do naypisa do araw no kapaynaynehah do nakainbita da di Jesus a koman do vahay no asa do mato a Fariseo am oyod da sia pinakapia observan, ²ta mian dawri kanaw o asa ka tawo a mian so ganit ta maychalatelatek o tanoro na kano kokod na. ³Vatan sia ni Jesus dira do mananawo saya do onotan kanira no Fariseo saya, “Mayanong paro do onotan taya o kapanovatova do araw no kapaynaynehah?” ⁴Amna tominbay sava asna hapan na sia o maganit aya as katovatova na sia as kapasavat narana sia. ⁵Vatan sia dira ni Jesus, “Sino paro dinio o mian so manganak anmana vinyay a nagagtos do vito do araw no kapaynaynehah a dia nyeng a mangay a omlibri sia.” ⁶Do akmaya sia a vinata na dira am arava o nakapayliliak.

No nanawo do kapamahbo

⁷Pinawnonong na pa dira do bisita saya o akmaya sia a parabola do nakavoya na so nakapidi da so maato a paydisnan do nakasdep daw. ⁸“An inbitan kamo do ponsion am mangay kamoava do maato dana disnan, ta tarek a mian pa o mawara a manawdi a matoato kaninio, ⁹as kangay no naninbita aya a makavata sia dinio, ‘Itoroh mo pa o disnan moaya do tawo aya,’ as kaimo no masnek as katoyo mo do mahohbo sa a disnan. ¹⁰Asna an inbitan kamo am mangay kamo do mahohbo a disnan tapiian an mawara o mininbita aya dimo am vatahen na dimo, ‘Kayvan, maypatoka,’ a nia anti so ipakarawat mo so onor dira do rarayay mo saya. ¹¹Ta an sino o mapamato so karakohan na am pamahbohen anti asna no mapamahbo so karakohan na am pamatohen anti sia.”

¹²Vinata na pa do tawo a mininbita sia, “An mian o kapayhanda mo am nawri sava o inbitan mo o kaychayvan mo anmana no kakakteh mo anmana sira o lipolipos kano maynakem sa a katokatohong mo, ta masonong daymo a kavahsan do kainbita da dimo a mangay dira. ¹³Asna an mayhanda ka am inbitan mo sa o mavota, sira o di makayam, sira o makasiasi kanira no mapiday. ¹⁴Ta an nia o parinyen mo am kavahsan davaymo nia do tana aya as do ito a araw do kapayvangon da no manamonamo am mapalak ka, ta oyod anti a rakoh o marawat mo a vahes.”

No parabola no rakoh a handaan

(Mateo 22:1-10)

¹⁵Do nakadngey sia ya no asa dira do bisita do lamisa aya am vinata na di Jesus, “Mapalak sa o koman anti do paypatolan no Dios,” ¹⁶amna

vinata sia ni Jesus, “Mian o asa ka tawo a naninbita so aro a tawo do rakah a handaan na. ¹⁷Do nakahanda narana no atavo am napaytovoy o naninbita aya so mangay a tomawag dana dira do niinbitan na saya. ¹⁸Amna naytavo saya mayraradin as kapanita da so rason da a di makangay. Vinata no asa dira, ‘Nanadiw ako so takey as iyangay ko pa tiban, as an maparin am pakaboan mo yaken do kadi koaya makangayan.’ ¹⁹No vinata no asa am, ‘Nakapanadiw ako so asapoho a ka baka a pagaradohen ko as iyangay ko pa sa proyban asna pakaboan mo o kadi koaya makangayan.’ ²⁰Mian pa o nakavata sia, ‘Nakapaychakovot ako asna paypasinsian mo o kadi ko makangayan.’ ²¹Mayvidi o natovoy aya a manawag am nivahey na ya do naninbita aya. As do soli no nayhanda aya am vinata na do pachirawatan naya, ‘Nyeng ka mangay do rarahan as kainbita mo dira do makasiasi, sira o di makayam, sira o mavota kano mapiday.’ ²²Mayvidi o pachirawatan aya am nivahey na o nakaparin na so vinata naya as katori pa no logar no kadwan. ²³Vatan na sia no naninbita aya, ‘Mangay ka do rararahan sa kan dira do mian do takey as kainbita mo dira tapian mapno o vahay koaya. ²⁴As vatahen ko ta sira o nanma kori a inbitan am entero tahaman dava anti o handa koaya.’ ”

No tanggalen no makavata so kawnot na di Jesus

(Mateo 10:37-38)

²⁵Do kaoyod da aro no tawotawo a omonot sia am inidit na sa as kavata na sia, ²⁶“An sino omonot diaken as kadi na tadichokoran dira do inyapoan, kamanganakan kano kakakteh na, no kakovot na as kano mismo na karakohan am mayanong ava sia a disipolo ko. ²⁷An sino o di mayrara so natongdo a kros na as kavidin na omonot diaken aran do kadimanan am maparin ava a disipolo ko. ²⁸Ta sino paro dinio o mapatnek so vahay a di manma mapakapia sia planohen kano somahen an manawob o igasto na dia, ²⁹ta tarek na pa ya pasitnanen as kabo narana no ipatongtong na sia as no makavoya sia am chayak da ³⁰a makavata sia, “Tod sawen mapia o tawo aya a mapasitnan as kadi na makapakavosan so vahay naya.’ ³¹Anmana ara paro o patol a makey a omarap so asa ka patol a di manma a komtokto nia an maparin na homisen no asapoho a livo a sinjalo o dadwa poho a livo a sinjalo no kalaban naya? ³²As an mavoya na o kadi na makahomisan sia ya am mapaytovoy so machipanmo do kalaban naya an ango ichaydamnay na tapian abo dana o gira. ³³Dawa vatahen ko ta an sino o di makatadichokod do atavo am maparin ava a disipolo ko.

No asin a abo so kaserbian sia

(Mateo 5:13; Marcos 9:50)

³⁴“Mapia o asin pero an mabo o payit na am mapavidi pava o payit nawri. ³⁵No akmaya sia asin am arava o aran dekey a kaserbian sia ta no kapoha dana nia. Kapiahen nio o kapanngay nio kano kaintindi nio sia.”

No parabola no nabo a karnero

(Mateo 18:12-14)

15 ¹Do naypisa do kapananawo ni Jesus am mian sa o aro a mahbo so kasincharan sira no tawo a akma sira so mangolekta no Roma as kanira no kadwan pa sa a makagatogatos a nangay a domngey sia. ²Do kavoya da sia ya no Fariseo kanira no eskriba am vinata da, “Iyavayava kano pachasan na sa no tawo aya o makagatogatosen saya.” ³Dawa pinawnonong ni Jesus o akmaya sia a parabola.

⁴“Sino paro dinio o minabo so asa do asa yatos a karnero na as kadi na ngaroan do sasiyam aya poho kano sasiyam as kangay na a komita sia do katakayan aya a manda do kavoya na so asa aya a nabo. ⁵As an mavoya na ya am rara na as kaoyod na a masoyot, ⁶as an mayvidi am tawagan na sa o kaychayvan kano katokathong na sa a makavata sia, ‘Machipayak kamo diaken, ta navoya ko na o nabo aya a karnero ko!’ ⁷Vatahen ko ta akma pa saw o karakorakoh no kasoyosoyotan do hanyit do kapanehseh no asa ka makagatogatos as kan do sasiyam a poho kano sasiyam a ka manamonamo a tawo a di maykaylangan so kapanehseh da.

No parabola no nabo a plata

⁸“Anmana an abohen no asa ka mavakes o asa ka pidaso no alahas na a asapoho so ka pidaso a polak am mandeb paroava so relaken as kapakapia na dia voyasan o tapi da do kachita na so nabo aya a manda do kavoya na sia? ⁹As an mavoya na ya am vatahen na dira do katohong kano kaychayvan na sa, ‘Machipayak kamo diaken ta navoya ko na o nabo koaya.’ ¹⁰Akma pa saw ta mian o kasoyosoyotan da no angheles no Dios an mian o asa ka tawo a manehseh.”

No parabola no anak a prodigo

¹¹Istorian na pa sia, “Mian o asa ka tawo a mian so dadwa ka manganak a mahahakay. ¹²Vinata no mametmetdeh ori do ama daya, ‘Ama, itoroh mo na diaken o kanatayan ko sia dimo,’ as pinayatay no ama aya o kaynakman naya a ipamohon na dira do dadwa aya ka manganak na. ¹³Nakarahan o pira karaw am inahap no mametmetdeh aya o atavo a natay na as kakaro na a mangay do marayi a kavahayan a dawri so inangayan na a mapatawotawos so natay naya do pagostoan. ¹⁴Nawara o nakapatawos na atavo no kartos na am somnitnan sia mangaylangan, ta mian o kapaychapteng kanaw do kavahayan aya a katdan na. ¹⁵Nangay a manta so trabaho na do tay-idi so kavahayan aya as tinovoy na sia do takey a manghonghosag. ¹⁶Oyod sia napteng, ta aran no kanen da no bago saya am chinakey narana kanen as arava a aran asa ka tawo o tomnoroh dia so kanen na. ¹⁷Kwanasaw am nayvidi o aktokto na

as kavata na sia do karakohan na, ‘Do vahay ni ama am bastante o kanen da no aro a pachirawatan na as katayto ko dia a madiman no kapteng. ¹⁸Mayvidi ako sawen di ama as kavata ko anti sia dia, “Ama, nakagatos ako do Dios as kan dimo, ¹⁹as mayanong ako pava sincharan so manganak mo, as pavidangen mo na yaken dira do katangdanan sa a pachirawatan mo.”’ ²⁰Dawa komnaro do yanan naya as kasavat na do ama nawri. Do katori na pa marayi do vahay da am navoya sia no ama naya. Natodo o ama naya as nanyeng a mayayo a omvayat so manganak naya as kakepkep na kano karek na dia. ²¹Vatan sia no anak aya, ‘Ama, nakagatos ako do Dios as kan dimo as mayanong ako pava abnekan so manganak mo.’ ²²Amna vinata no ama naya dira do pachirawatan na sawri, ‘Nyeng kamo mapatwaw so kaaviran dana no lamit a pawnayen nio sia as kapangay nio dia so gadang kano sapatos, ²³as kangay nio a omahap sia o pinaytatavata tawri a baka, ta dimanen ta a pamistan, ²⁴ta no anak koaya nividang ko na nadiman am tayto akmay minirwa a maviay. Nabo sia amna tayto ko na sia navoya!’ As somnitnan sa mamista.

²⁵“Amna no matonetoneng aya a kakteh na a yapo do takey am nadngey na o togtog aya do pamistan aya do kapaypasngen na do vahay daya. ²⁶Tawagan na dia o asa do pachirawatan da sawri a ahsan nia an ango inmonmoan no pariparinyen dawri. ²⁷Vatan na sia no pachirawatan aya, ‘Somnavat o kakteh mori as do soyot ni ama nio do nakapayvidi na a mapia am tayto na pinadiman o pinaytatavata ori a baka.’ ²⁸Oyod na chinakohat o nadngey naya as nakey ava a somdep. As nangay o ama daya a omahoahok sia, ²⁹amna vinata na do ama naya, ‘Do pira danaya a ka kawan a kapayserbi ko dimo a di machisobna dimo am tinorohan mo pava yaken so aran kadekey na kaddin a iyavayava ko nira o kaychayvan ko. ³⁰As kawara no manganak moaya a iya so napatawotawos so kaviayan mo do malalapos a pagostoan am nyeng mo a ipadiman no pinaytatavata a baka.’ ³¹Amna vinata no ama naya, ‘Manganak, fermi ka a machichasa diaken as no atavo a miniminyan ko am dira mo, ³²asna mayanong o kapaysoyosoyot ta kano kapamista ta takwan no kakteh moaya a nividang ko na nadiman am tayto akmay minirwa a maviay. Nabo sia amna tayto dana sia nayvidi!’ ”

No masolib a pachirawatan

16 ¹Vinata na pa ya ni Jesus dira do disipolos na sawri. Kwana am, “Mian o asa ka maynakem a tawo a mian so tinongdo a mamondan do miniminyan na. As nawara o vahevahey do maynakem aya do kadi na mayanongan no pariparinyen no tinongdo naya do trabaho naya. ²Patawagan na nia o pachirawatan naya as kavata na sia dia, ‘Tayto o madngedngey ko a komapet dimo, dawa kapiahen mo a areglohen o

komwan do tinongdoan koaya dimo a trabaho, ta pakarohen ko naymo do anongen moaya.’ ³As do kaktokto na nia no tawo aya o andelak na am vinata na do karakohan na, ‘Makagwanta akoava do marahmet a trabaho, ta makaha o karakohan ko as an machilimos ako na so ichaviyay ko am rakoh ya a pakasnekan ko, ⁴dawa no parinyen ko sawen tapian risibien ako pa no tawo do vahavahay da an napakaro ako na do pwesto koaya am niaya.’ ⁵Dawa do nakapakaktokto na am nia o pinarin na. Tinayitayisa na sa ipatawag o mian pa so pamagan do apohen naya as kahes na nira an pira pa o logar da pagan. ⁶No asa am vinata na o kaasa na pa yatos a ka angang no haneng no pagan na pa. Vinata no mapakaro aya do pwesto na o kapatolas na so singkwenta dana ka angang. ⁷No asa am vinata na o kayan pa no asa yatos a ka bayon no trigo no pagan na. Vinata na sia o kapatolas na so ochenta dana. ⁸Do akmaya sia a pinarin no pachirawatan aya am pinachimasolivan sia no apohen naya a komtokto no andelak na.

“As vatahen ko,” kwana ni Jesus, “ta no tawotawo sa a omonot do paparinyen no mondo aya am mapipia sa a mayprepara do andelak da as kanira no tawo a chinasehdangan no kakawyoran aya! ⁹Vatahen ko dinio o kaserbi nio so kaynakman nio do mondo aya a ipangho nio so mian so inmonmoan, ta anti no mabo dana o serbi no kartos am rawaten kamo anti do hanyit.

¹⁰“No maparin a ichasaray do dekey am maparin a ichasaray do rakoh, ta no mangotangotap do dekey am mangotangotap pa do rakoh. ¹¹As an di kamo a chinasaray do kaynakman do tana aya am maypango o kasaray ninio do somnivot aya a kaynakman. ¹²As an di kamo chinasaray do pinapondan dinio a dira no kadwan am maypango o katoroh da dinio so pakatanyan nio.

¹³“Arava o makapayrayay sia payserbian o dadwa ka apohen, ta ichaddaw na o asa as kakontra na so asa, anmana anohdan na o asa as sobnahan na o asa. Maparin ava o kapayrayay nio sia payserbian o Dios as kano kaynakman no tana aya.”

¹⁴As sira o Fariseo a oyod a malakam no kartos am chinayak da o nadngey daya. ¹⁵Amna vinata dira ni Jesus, “Masonong nio a panganohdan o tawo do kaakma niy mapia so kaparin pero no Dios o makalir sia o mian do tawol nio as an ango o pakamapiahen dinio no tawo am nawri o ipsok no Dios. ¹⁶Manda do nakawara ni Juan Bawtista am no pinatolas da Moises kanira no profeta o onotan nio asna sichangoriaw am no paypatolan no Dios o tayto a pawnonongen dinio as tayto sa aro o ompospos a somdep do paypatolan aya no Dios. ¹⁷Amna vatahen ko o kasonosong na mabo no tohos kano tana aya as kano kapaynyoha no nakatolas aya a onotan.

¹⁸“No atavo a mapasiy so kakovot na a mavakes as kapaychakovot na so matarek am mangadwan. As no omkakovot so mavakes a nachisiy do kakovot na am mangadwan pa.

No istoria no asa ka maynakem kani Lazaro

¹⁹“Mian o asa ka maynakem a tawo. Maavid o onayen na as kapia no kanen na do kararaw, ²⁰as do ayeran no vahay naya am mian o asa ka makasiasi a manoka a mayngaran so Lazaro. ²¹Si Lazaro aya am katnayan na o kapakakan na do panda no maynakem aya. Do kayan naya daw am iyangay da taposan no chito o noka na sawri. ²²Kwanasaw am madiman si Lazaro aya as inangay da sia hapen no angheles a pasahen di Abraham do yanan nawri. Alit no nakadiman no maynakem aya as nivovon da sia. ²³As do katori narana no maynakem aya do logar ori no pandidiwan am tomnangay as kavoya na si Abraham as kani Lazaro a tori machichasa sia. ²⁴Vatan na sia, ‘Ama mo Abraham, ichasi mo pa yaken as tovoyen mo pa si Lazaro a mapatodo so tanoro na do danom as pangayen na do rida koaya, ta tayto ako a mahara so pandidiwan do apoy aya.’ ²⁵Amna vinata sia ni Abraham, ‘Manganak, naknakmen mo ta do kaviay mo pa am pinagostoan mo o karakohan mo asna si Lazaro am oyod a nakasiasi. Asna sichangoriaw am tayto sia do kaydamnayan pero imo am tayto ka do pakasisian, ²⁶as asa pa daw am maparin ava o mian do yanan namen aya a mangwan dinio as kadi na parinyan no mian do yanan nioaya a mangwan diamen, takwan tayto o ipaytaywawa a dia parin a payatovangan.’ ²⁷Tominbay o maynakem aya as kavata na sia, ‘An niaya maparin mo ama Abraham am tovoyen mo pa si Lazaro do vahay namen, ²⁸ta ari pa sa o dadima sa a kakakteh ko as ichakey ko an iyangay na sa patanggalen tapian di dana sa mangay do yanan koaya a pandidiwan.’ ²⁹Amna vinata ni Abraham, ‘Tori o pinatolas da Moises kanira no profeta sa a logar a mapatanggal sira,’ ³⁰amna vinata na, ‘Manawob ava ya mo ama Abraham, asna an mian o yapo do yanan nioaya a mayvidi a mapatanggal sira am manehseh sawri.’ ³¹Vatan sia ni Abraham, ‘An di da panganohdan o vinata da Moises kanira no profeta sira am nawri pa sava anti o panganohdan da o nangay dira a yapo dia.’”

No rakoh a kastigo no mapakagatos so kadwan

(Mateo 18:6-7,21-22; Marcos 9:42)

17 ¹Vinata ni Jesus do disipolos na saya, “Omhamo ava o kayan no pakayapoan no kadodog kano kapakagatos no tawo pero nawri o mangananawa so pamandan o tawo a pakayapoan da nia. ²As no akmaya sia tawo am mapipia an paypongan o lagaw na so rakoh a bato as kapagatos sia do taaw as kano kapamarin na so kadodogan da no mametdeh pa saya. ³Makapatak kamo do parinyen nio. An somnada o kakteh nio am pasonongen nio sia as kapakabo nio sia an masolib a manehseh. ⁴An pangayen ta ta do asa karaw as naypipito kayan no pasolian na dimo am pakaboan mo so maypipito an nawri o iyahes na dimo o kapakabo mo dia do kapanehseh na.”

No ipakapamarin no kasaray no Dios

⁵Vatan da sia no apoteles saya di Jesus, “Payparakohen mo pa mo Apo o saray namen.” ⁶Vatan sia dira ni Jesus, “An mian o saray nio a akma so dekey aya votoh am maparin nio a paydisen do mando nio o kayo aya a masapwat as kangay na a mamoha do taaw.

No kaparin no mapia a pachirawatan

⁷“An mian o pachirawatan nio a nawara a yapo a magarado anmana yapo a manidib do vinyay am payserbian nio paro sia a makavata sia, ‘Nyeng ka na mangay a koman?’ ⁸Omba, ta no vatahen nio sia am, ‘Mananadi ka as kapayhanda mo niaken so oyaven ko tapian machitadi ka na anti an tayoka ako.’ ⁹Anmana yosad na paro pa pamahmahsan o pachirawatan naya do kaparin na so niyokoyokoran naya sia? Omba. ¹⁰Akma pa sia o kaparin nio, ta an napatongtong nio anti o atavo a niyokoyokoran ninio no Dios am no vatahen nio pa anti am, ‘Tod kami a pachirawatan as tod namen a pinarin o niyokoyokoran niamen.’”

No masolib a mamahemahes

¹¹Do kapaypakwan ni Jesus do Jerusalem am nanahan do payawan no Samaria kano Galilea, ¹²as do kasdep na do asa ka dekey a kavahayan am mian sa o minvayat sia a asapoho a ka madipad a makavawa sia, ¹³as katawatawag da a makavata sia, “Jesus a Apohen, ichasi mo pa yamen.” ¹⁴Do nakavoya na so kaparin daya am vinata na dira, “Iyangay nio a ipavoya o nakatova nio na dira do papali a sira so tay-anongen sia o komwan do ganit nioaya.” As do nakangay darana am napia sa atavo. ¹⁵Asna no asa aya dira do nakadidiw na so nakapia narana am nayvidi di Jesus a mapamato so bohes na a omdaday so Dios, ¹⁶as kangay na domogod a komheb do kokod ni Jesus a mamahemahes sia. As no machitatarek do naporin aya am no tawo aya am asa ka Samaritano. ¹⁷Vatan sia ni Jesus do tawotawo sawri, “Asapoho paro sava a natova? Asna ara sa dino o sasiyam sawri. ¹⁸Moyvoh paro o matarek aya so idi o mayvidi as masolib a mamahemahes do Dios?” ¹⁹Vatan na sia do natova aya a tayto pa domogod do salapan na, “Mayvangon ka as kangay mo na, ta makayamot do saray mo am tayto ka natova.”

No kapakaparin no kapayvidi ni Jesus

(Mateo 24:23-28,37-41)

²⁰Do nakahes da nia no Fariseo si Jesus an mango dana o kawara no paypatolan no Dios am vinata na, “No kasitnan no kapaypatol no Dios am pachirayayan ava no mapaparin a kavoyan sia. ²¹Anmana mavata ava o katayto na daw anmana diaya takwan no paypatolan aya no Dios am machipanghovok dinio.”

²²Vatan na sia dira do disipolos na sawri, “Mawara anti o tiempo a kaoyod nio a mahoho a makavoya so Naytawo aya so aran asa a karaw amna mavoya nioava anti ya. ²³Mian sa anti o makavata sia dinio, ‘Tayto sia dawri,’ anmana ‘Tayto sia dongoriaw,’ amna onotan nio sava ya. ²⁴Ta an kawara na anti am akma anti ya so kapaychichidat na a mayrayay so kavoyan sia do valogan kan do kadpidan. ²⁵Amna no Naytawo aya am manma pa a mayparahan do pandidiwan as kano kaskeh da nia no tawotawo sichangoriaw. ²⁶As no kaparin anti no tawo do kapayvidi no Naytawo aya am akma do tiempo ni Noe, ²⁷ta nawri o nisanga da o adan da sa pariparinyen a akma so kakan da, kapaychaynoynom da as kano kapaychakovot da a abo so kapananggal do manam ori a delobio a manda do nakasdep ni Noe do arka ori as kawara no delobio awri a chinadimanan da. ²⁸Akma pa anti ya do tiempo ni Lot, ta no tawotawo sa am parinyen da o sivog da sa pariparinyen a akma so kakan da, kapaychaynoynom da, kapanadiw, kapaydakaw, kapaymohamoha as kano kapayvahay da. ²⁹Pero mawara dana o kakaro darana da Lot do Sodoma am natimoy no apoy kano makohat a bato a nia so chinadiman da atavo. ³⁰Akma anti sia o kaparin no kadi makatanggalan so kapayvidi no Naytawo aya.

³¹“As do araw awri anti am no kadi darana somavatan pa do vahay da no tori abo do vahay da anmana tori do takey do kaktokto da pa nia librien o kadwan do warawara da, ³²as ari nio manakem o neparin do kakovot ori ni Lot. ³³An sino o komita sia o tanyan na pakamian am payrarayawan na o viay na asna no ombo so viay na do ngaran no Dios am iya anti o makarawat so somnivog aya viay. ³⁴Do ahap ori anti a kapayvidi no Naytawo aya am mian sa anti o dadwa a makaycheh as no asa am mahap anti as mavidin o asa. ³⁵Mian sa anti o dadwa ka mavavakes a mangagiling as mahap anti o asa as mavidin anti o asa. [³⁶Mian pa sa anti o dadwa ka mahahakay do takey. Mahap anti o asa as mavidin anti o asa.]” ³⁷Ahsan da nia di Jesus, “Dino anti o kaparinyan na nia, mo Apo.” “Matalamad anti ya a akma so katalamad no kapanmo nio sia ta an dino yanan no nadiman a vinyay am dawri o kakpehan da no manomanok a koman sia,” kwana no tinbay sira ni Jesus.

No parabola a komapet do kapachahoahok

18 ¹Pinawnonong ni Jesus dira do disipolos naya o asa aya a ka parabola a inanawo sira a masolib a machahoahok as kadi da dispresioan. ²Vinata na, “Do asa ka kavahayan am mian o asa ka hoyis a di ninchad kano diamo no Dios kano tawo. ³Mian pa o asa ka makasiasi a boda a di minhemhes a mangay do hoyis aya a makavata sia, ‘Torohan mo pa yaken so hostisia dira do omtetek aya diaken.’ ⁴Do kavayo nawri a mangangay sia no boda aya am nisikaso nava o iyahes naya a sidong. Amna do kwanasaw am vinata na do aktokto na, ‘Aran abo o kamoamo ko no Dios anmana tawo,

⁵am makayamot do kafermi no bioda aya a omsaloval diaken am parinyen ko anti o iyahes naya, ta tarek a maypahara pa o kasaloval ko niaya an fermi paya mangay a machisiasi diaken.’” ⁶Vatan sia ni Jesus, “Tori nio nadngey o pinarin no hoyis aya a di ninchad kano diamo no Dios. ⁷Asna no Dios paro pava o di somidong sira so tawotawo na a tomawag dia do kararaw, as kano iya paro o mapasadisadit so kapanidong na? ⁸Vatahen ko ta makalo naynio a adngeyen as kagom na ninio. Asna an mawara anti o Naytawo aya am adasan na paro anti o tawo a masaray nia?”

No dasal a adngeyen no Dios

⁹Pinawnonong na pa o parabola aya dira do makamia nia o tanyan da mapaparin as kaparo da so kadwan. ¹⁰“Mian sa o dadwa ka tawo a nangay do templo a machahoahok. No asa aya am Fariseo as no asa aya am asa ka makagatogatosen as maparo a mangolekta no Roma. ¹¹Naytetnek o Fariseo a maydasal a makavata sia, ‘Mamahemahes ako do Dios, ta akma akoava so kadwan a tawo a mangotangotap, makagatogatosen as mangadwan a akma so tawo aya daw. ¹²May-ayono ako pa so kadamidominggo as katoroh ko so kasapoho no kaynakman ko.’ ¹³Pero no maparo aya a mangolekta no Roma am naytetnek do mandichod na as katod na komheb a tomogtog so kalangangan na as kavata na sia, ‘Dios, ichasi mo yaken ta makagatogatosen ako.’” ¹⁴Vatan sia ni Jesus, “Vatahen ko dinio ta somnavat ya a chinapakaboan a dia akma so Fariseo ori, takwan an sino o mapamato so karakohan na am pamahbohen asna no mapamahbo so karakohan na am iya o pamatohen.”

No addaw ni Jesus no kametdehan (*Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16*)

¹⁵Do naypisa am aro sa o dedekey a kametdehan a inangay da di Jesus tapian palapawan na sa so tanoro na as kabendision na dira. Pero do nakavoya da sia ya no disipolos na sawri am nipenpen da sa a maypasngen di Jesus. ¹⁶Amna tinawagan saya ni Jesus as kavata na sia dira, “Inolay nio sa a mangay diaken o kametdehan siraya asna vadawen nio sava, ta sira o tawotawo a akma so kaparin no kametdehan o machangay do paypatolan no Dios. ¹⁷As no kakawyoran na sia am katadkan na an risibien nio o kapaypatol no Dios a akma so kaparin no saray no asa ka metdeh am machangay kamoava anti dia.”

No ipakarawat so viay a abo so pandan (*Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31*)

¹⁸Mian o asa ka masolib do ononotan da no Judeo a minahes nia di Jesus, “Mapanmo ko o kapia mo a mananawo, as ivahey mo pa diaken an ango logar ko a parinyen tapian marawat ko o viay a abo so pandan.” ¹⁹Vatan sia ni Jesus, “Ango vatan mo diaken so mapia. No

machimavoyvoh a mapia am no Dios. ²⁰Ari mo sa mapanmo o pidipidit sa: ‘Mangadwan kava; mandiman kava; manakaw kava; maydaday kava; torohan mo so anib kano onor o inyapoan mo.’ ²¹Vatan sia no tawo aya, “Pinasada ko pa sava ya a nakayapo do kametdeh ko.” ²²Do nakadngey sia ya ni Jesus am vinata na sia, “Tayto pa o asa a kolang dimo. Iyangay mo idakaw o atavo a miniminyan mo as kapayatatay mo sia o sadiw na dira do makasiasi tapiian mian o kaynakman mo do hanyit as kawnot mo na diaken.” ²³Pero do nakadngey sia ya no tawo aya am oyod a nangсах takwan oyod a maynakem. ²⁴Tiban dia ni Jesus as kavata na sia, “Oyod a masadit o kawnot da no maynakem do paypatolan aya no Dios. ²⁵As masonosong o kapayhawos no kamelyo do dodoyan no dayem kano kawnot no maynakem do paypatolan no Dios.”

²⁶Vatan da sia no nakadngey so akmaya sia a vinata ni Jesus, “An ara masadit am sango paro maparin a makarawat so viay a abo so pandan.” ²⁷Amna vinata ni Jesus, “No dia parin do ayet no tawo am maparin do ipakapamarin no Dios.” ²⁸Vatan sia ni Pedro, “Tayto mo mapanmo ta chinaroan namen sa o familia namen as kawnot namen dana dimo.” ²⁹Amna vinata na dira, “Vatahen ko dinio so kakawyoran ta arava o komnaro do vahay na, do kakovot na, no kakakteh na sa, no inyapoan na sa anmana sira o kamanganakan na a makayamot do kawnot na do paypatolan no Dios ³⁰a di anti makarawat do viay na sichangoriaw so manghavas pa kano tinoroh naya as kapakarawat na pa so viay a abo so pandan.”

No ipamitdo no kapapanmo na nia ni Jesus o manam a kadiman na
(*Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34*)

³¹Pinataywawa na sa o dose saya as kavata na sia dira, “Tayto ta mangay do Jerusalem as tiban nio ta no atavo a nakatolas a komapet do Naytawo aya am makatongtong anti. ³²Ta itoroh anti sia dira do Hentil a atetakan, asnesneken as kan titipan. ³³Iplotan da anti sia as kadiman da sia amna do ichatdo na a karaw am mirwa anti a maviay.” ³⁴Pero arava o chinaintindian da so vinata na saya, ta natayo dira o inmonmoan na.

No nakatovatova sia ni Jesus o mavota a machilimos
(*Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52*)

³⁵Do kapaypasngen da do kavahayan no Jerico am mian o asa ka tawo a mavota as mapalimos do payis no rarahan, ³⁶as do nakadngey na sa o aro ori a omhavas a tawo am inahes na an ango o mapaparin awri. ³⁷Vinata da sia, “Si Jesus a iNazareth am tayto maypahavas dia.” ³⁸Do nakadngey na sia ya am nangyangyaw a makavata sia, “Jesus a tayabo ni David, ichasi mo pa yaken!” ³⁹As sira o tawo do masngen ori sia am chinahoya da sia as kavata da so kapakadomi na amna

pinaypaliak pa no katawatawag na a makavata so, “Jesus a tayabo ni David am ichasi mo pa yaken!” ⁴⁰Minhes si Jesus as kavata na sia o kapawnot da sia a iyasngen sia. Vatan sia ni Jesus, ⁴¹“Ango ichakey mo a parinyen ko dimo.” Tominbay o mavota aya as kavata na sia, “Apo, no kapirwa ko a makavoya.” ⁴²Vatan sia ni Jesus, “Risibien mo o iyahes moaya a kapakavoya mo, ta no saray mo o tayto a tomnovatova dimo.” ⁴³As nanyeng a makavoya as kawnot na di Jesus a omdaday kano mapakagloria so Dios. As sira o tawotawo saya do nakavoya da so naparin aya am pinakagloria da pa o Dios.

No vayo a viay ni Zakeus

19 ¹Mian dana si Jesus do Jerico as tod dana maypahavas do plano na. ²Amna mian o asa ka tawo a makey a makavoya sia. No ngaran na nia am si Zakeus a asa ka maynakem a tawo as asa dira do apopohen da no maparo saya a mangolekta no Roma. ³Si Zakeus aya am oyod na chinakey o kavoya na si Jesus do kapanahan nawri amna do kaaro no tawotawo am makavoya ava takwan oyod a mavodis. ⁴Dawa nayayo a manma do anaman ori ni Jesus as kakayat na do asa ka kayo. ⁵Mawara o kasinmo sia ni Jesus o yanan naya am tomnangay as kavata na sia, “Zakeus, nyeng ka a gomtina daw ta do sicharaw am mangay ako dimo do vahay mo.” ⁶Dawa nanyeng a gomtina si Zakeus as kaoyod na masoyot a omyavayava ni Jesus. ⁷Do nakavoya da sia ya no tawotawo sawri am pinaro da si Jesus as kavata da sia, “Makey sawen ya a mangay a bisita no asa ka makagatogatos a tawo.” ⁸Vatan sia ni Zakeus, “Apo, tiban mo, ta kara anti no miniminyan ko am ipanoroh ko do makasiasi as an ara o pinangolektan ko so manghavas do sivog ko a hapen dira am tadian ko anti ya dira so maypipat.” ⁹Vatan sia ni Jesus di Zakeus, “No kalibrian am tayto nawara do vahay moaya do sicharaw aya, takwan imo am tayabo ka pa ni Abraham. ¹⁰Takwan no Naytawo aya am nawara a komita as kano omllibri sira so makagatogatos.”

No parabola no asapoho a ka pachirawatan

(Mateo 25:14-30)

¹¹Do katori da mapia so kadngey si Jesus am pinawnonong na o akmaya sia a parabola do katori na masngen do Jerusalem as kan do kapanmo na sia o katnaya darana dia o kanyeng narana somitnan no kapaypatol no Dios. ¹²Vinata na, “Mian o asa ka mato a tawo a mangay do matarek a kavahayan a romawat so payanongan na a maypatol as do kwanasaw am mayvidi. ¹³Manam a komaro am pinatawag na sa o asapoho do pachirawatan na sa as katoroh na dira so malit so kantidad a kartos as kavata na sia dira, ‘Ipaynegosio nio ya a manda do kapayvidi ko.’ ¹⁴Amna chinakey dawa no kaydian na sa o kapaypatol na dira as napaytovoy sa so omrepresenta nira a makavata sia, ‘Ichakey namen

ava o niaya a tawo a apohen namen.’ ¹⁵Mayvidi dana do nakatayoka narana a romawat so kapaypatol na am pinirwa na sa ipatawag o tinorohan na sawri so kartos a ipaynegosio da tapian mapanmo na o naganansia da. ¹⁶Vinata no nanoma ori a mawara, ‘Apo, no kartos moaya diaken am tayto nayganansia so maypisapoho.’ ¹⁷Vatan sia no apohen aya, ‘Tayto ka mapia a pachirawatan as makayamot do kaparin mo a ichasaray do dekey a pinapondan dimo am torohan koymo so ipakapamarin kano anongen a manyokoyokod do asapoho a ka siodad.’ ¹⁸Mawara o asa am vinata na, ‘Apo, no kartos moaya diaken am nayganansia so maypidima.’ ¹⁹Vatan sia no apohen aya sia, ‘Manyokoyokod ka anti do dadima a ka siodad.’ ²⁰No asa am nawara a makavata sia, ‘Apo, tiya o kartos moaya a dia nabdibdis, ta nia am tod ko konokonen, ²¹ta ichamo koymo do kapanmo ko so kaistrikto mo as kapangdaw mo do naganansia no kadwan kano mapanmo ko am panghapan mo so natay o natrabaho no kadwan.’ ²²Vatan sia no apohen aya sia, ‘No mismo moaya vinata o hapen ko a ihosga dimo a asa ka marahet a pachirawatan, ta ari mo mapanmo o kasivog ko a masadit a pakamiahen as kapangahes ko so natay ko do natrabaho no kadwan. ²³Manngo paro an nibangko mo tapian mian pa o nakarapa dia.’ ²⁴Vatan sia no apohen aya do tawo sawri a masngen dia, ‘Hapen nio o kartos aya sia as katoroh nio nia do naypisapoho aya so ganansia.’ ²⁵As vinata da do apohen aya, ‘Tayto dana o asapoho sia.’ ²⁶Vatan na sia dira, ‘Vatahen ko ta sira o mian so nahap am karapan pa anti o itoroh dira asna dira do abo so nahap am pakarohen pa anti o mian dira.’ ²⁷Vatan pa sia no apohen aya, ‘Sira o minkontra as naskeh aya niaken a manyokoyokod da am hapen nio sa as kadiman nio sira do salapan ko.’ ”

No nakarisibi da si Jesus do Jerusalem a akmay patol

(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Juan 12:12-19)

²⁸Tayoka a mangononong si Jesus am pinatongtong na o kapangwan naya do Jerusalem. ²⁹Do kasngen da somdep do kavahayan no Betpage ka do Betania do katori da do tokon no Olivo am tinovoy na sa o dadwa do disipolos naya manma, ³⁰as kavata na sia dira, “Mangay kamo do kavahayan aya as kahap nio so dekey a kabayo a di pa pinangabayoan do viay na a tori mawal do asdepan do kavahayan aya. ³¹An mian o omahes nia an ango ahapan nio sia am vatahen nio, ‘Ipahap ya no Apohen a serbien.’ ” ³²Dawa nangay sa o dadwa aya as kavoya da so kabayo aya do vata ori ni Jesus a yanan na. ³³Do katori da omovay so itan naya am vinata da no taydira aya sia, “Ango ovayan nio do kabayo aya.” ³⁴Vinata da, “Ipahap ya no Apohen a serbien.” ³⁵Inahap da o kabayo aya as karasay da dia no mankantad a lamit da as kapasakay da si Jesus. ³⁶As do kayam da do rarahan ori am pinangayan da no tawotawo sawri so lamit o panahanan naya. ³⁷Do kasngen darana do Jerusalem do kawsok da do tokon aya no Olivo am naytavo sa o aro aya a tawotawo na sa a omdaday kano mapakagloria so Dios do makagniknin sa a navoya

da a pinarin na. Oyod saya maliak kano masoyot. ³⁸No pavatahen da am, “Mabendito o Patol aya a mawara do ngaran no Dios. Tayto o karadinepan kano kasoyosoyotan a yapo do hanyit!”

³⁹Amna mian sa o Fariseo a nakavata sia di Jesus, “Penpenen mo sa o tawotawo mo saya do vatavatahen daya.” ⁴⁰Vatan sia ni Jesus, “An di sa mayliliak ya am vatahen ko ta aran no batobato saya am mayliliak sa ya a omdaday diaken.”

No tanyis ni Jesus do Jerusalem

⁴¹Do kasngen darana do Jerusalem aya do kavoyan narana sia ni Jesus am pinaytanyitanyisan na ⁴²a makavata sia, “Pakasi nio ta no karadinepan a logar nio a marawat sichangoriaw am arava o kapanmoan nio sia, ⁴³as do masngen a tiempo am adivovongen da anti nio no kalaban nio as kadi nio makalibrian, ⁴⁴ta lalassen da anti nio a pachirapasan da no kametdehan nio sa as kabo anti no mavidin do vahavahay nio do kaloyo da a makayamot do nakadi nio sincharan dia o kalibrian aya a tinoroh dinio no Dios.”

No nakapakaro na sira ni Jesus o maynegosio do templo

(Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22)

⁴⁵Mian dana do Jerusalem aya am nangay do templo as kasitnan na mapakaro sira so maydakaw do sahad no templo aya, ⁴⁶as kavata na sia dira, “No vatahen no nakatolas am, ‘Vahay a pachahoahokan o vahay ko,’ amna tayto nio pinarin a kakpekpehan no manakanakaw.”

⁴⁷As do kararaw am nangay a mananawo do templo aya as sira o maato a papali kano eskriba sira kanira no maato a tawotawo do kavahayan am chinita da o kahapan da sia a rarayawan, ⁴⁸amna arava o mapaparin da takwan naytavo sa o tawotawo a domngey so pawnonongen nya.

No nakahes da nia no Fariseo o anohed ni Jesus

(Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33)

20 ¹Asa karaw do katori ni Jesus a mananawo kano mapawnonong so Evangelio aya dira do aro a tawotawo do templo ori am nawara sa o maato a papali, sira o eskriba as kano adngedngeyen da no Judeo, ²as kavata da sia dia, “Ivahey mo pa diamen an ango anohed mo a omparin sira so aro a pariparinayen mo as kano yapo dino o ipakapamarin moaya.” ³Tinbay sa ni Jesus, “Tayto o iyahes ko dinio as atbayen nio yaken. ⁴Niaya o iyahes koaya. Sino pinakayapoan no anohed ni Juan a manbawtismo. Yapo do Dios anmana do tawo.”

⁵Nakadngey da sia ya am somitnan sa a maychakavahey a makavata sia, “An vatahen ta o nakayapo na do Dios am iyahes na diaten daw an ango pakayapoan no kadi ta nanganohdan di Juan. ⁶Asna an vatahen ta

o nakayapo na do tawo am batoan da yaten no tawotawo saya takwan sincharan da si Juan a asa ka profeta.”⁷ Dawa no tinbay da di Jesus am no kadi da makapanmoan so itbay da so iyahes naya. ⁸ Vatan sia dira ni Jesus, “Dawa ivahey koava dinio an dino o pakayapoan no anohed kano ipakapamarin ko.”

No parabola no mararahet a taohan

(Mateo 21:33-46; Marcos 12:1-12)

⁹ Pinawnonong na pa ni Jesus o omonot aya a parabola. Vinata na, “Mian o asa ka tawo a mian so takey a nimohan na so obas as do kanam na a mangay do matarek a kavahayan so mayendes a tiempo am pinawnonong na ya. ¹⁰ Mawara dana o kalogar na makahap so natay na am napaytovoy so pachirawatan na dira do pinawnonong naya tapian itoroh da o kanatayan sia no takey naya. Amna no pinarin da do tinovoy naya am tinaho da as kapavidi da sia a abo so todango a nahap dira. ¹¹ Minirwa pa mapaytovoy o taytakey aya am alit pa no kaoyod na naraway no pinarin da sia as kabo no nahap na dira. ¹² Paytovoy na so ichatdo na am nirawarawa da ya as kapakaro da sia do takey aya. ¹³ Kwanasaw am vatahen no taytakey aya, ‘Tovoyen ko sawen o ichaddaw koaya manganak, ta sigorohen ko am aniven da anti sia.’ ¹⁴ Amna do nakavoya da sia no maytakey saya am vinata da, ‘Niaya o manganak naya a omamohon so takey aya as dimanen ta tapian yaten dana anti o taydira so takey aya.’ ¹⁵ Dawa pinakaro da sia do takey aya as kadiman da sia. Do hahawen nio am ango anti do vata nio o parinyen no taytakey aya dira do akma saya sia a maytakey na. ¹⁶ Iyangay na paro sava ya dimanen as kapanoroh na so takey naya do kadwan?” Amna vinata da no nakadngey aya sia, “Pawawahen pa no Dios o kaparin na nia!” ¹⁷ Amna tiniban sa ni Jesus so oyod a matarem as kavata na sia, “Ango do vata nio o ichakey na vatahen no akmaya sia nakatolas, ‘No Bato aya a chinaskeh da serbien no mapatnek so vahay am nayvadiw a maimport’ante dana ta nia o soyid na.’ ¹⁸ An sino o madodog do Bato aya am makararayaw as an sino kagagtosan na am madpid.”

No nanawo ni Jesus a komapet do pamagan do gobierno

(Mateo 22:15-22; Marcos 12:13-17)

¹⁹ Do kahahaw da sia no eskriba kanira no maato sawri a papali o kasira no tongdohen no istoria aya ni Jesus am chinakey da ahapen a kolongen amna naporin dava ya do kamo da no aro saya tawotawo. ²⁰ Oyod da sia pinakapia ononotan as kapaytovoy da so ispiya a toman domngey sia amna no kachita da sia o kapayrahtan no chirin na tapian maparin da sia hapen a isalap do makapamarin a manyokoyokod. ²¹ Vinata da sia, “Imo am mapanmo namen o kapia mo a mananawo as kahosto no vatahen mo

as kadi mo mangatatadkan as an maparin am nanawhen mo pa yamen do sivog aya kakawyoran a komwan do Dios. ²²Mayanong paro o kapamaga namen so bienes do Emperador do Roma?” ²³Amna tori na mapanmo ni Jesus o mian do aktokto da as vinata na dira, ²⁴“Torohan nio pa yaken so plata,” as kahes na nia dira, “Sino o taylitrato kano tayngaran sia o mian do plata aya.” “No Emperador,” kon da. ²⁵Vatan na sia dira, “Itoroh nio do Emperador o logar nio a itoroh sia as itoroh nio do Dios o logar a itoroh sia.” ²⁶Do akmaya sia a vinata na am nakatbay sava kano arava o chinahapan da sia do yanan daya no aro a tawotawo, dawa tod dana sa makadomi a maychaknin no kasolivan no atbay naya.

No nanawo a komapet do kapirwa a maviay no nadiman

(Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27)

²⁷Mian sa o nangay sia a grupo no tawo a di manganohed do kapirwa pa anti a maviay no tawo anchowa. Tawagan saya so Saduceo. ²⁸Vinata da di Jesus, “Maistro, no vatahen no onotan ta a pinatolas ni Moises am an mian o asa ka mavakes a nadiman so kakovot as abo so manganak am hapen na ya a kakovot no kakteh no nadiman aya tapian mian o manganak da a pangaranen do nadiman ori. ²⁹As mian sa o papito a ka mahahakay a makakakteh. No matoneng aya dira am naychakovot amna nadiman ya a abo so manganak, ³⁰as ahapan sia no wari naya a kakovoten amna nadiman pa ya a abo so manganak, ³¹as nikakovot no ichatdo dira do makakakteh saya amna tomnahisa sa madiman a manda do ichapapito daya as kabo no manganak da. ³²Do kwanasaw am nadiman o mavakes aya. ³³No iyahes namen aya dimo am niaya. Sino paro anti dira do papito saya o mabnek a kakovot no mavakes aya do manam a tiempo a kapirwa a maviay no nadiman.”

³⁴Vinata dira ni Jesus, “No tawotawo sichangoriaw am maychakovot sa, ³⁵pero sira o payvangonen anti no Dios do manam a araw am maychakovot pa sava, ³⁶takwan ara pava o kadimanan da daw, ta machalit sa anti do angheles no Dios, as makayamot ta pinayvangan sira no Dios am kamanganakan na sira ya. ³⁷As si Moises do pinatolas na a komapet do nakapachisisirin na sia no Dios do omnininyas a kayo am nibnekan na o Dios a Dios ni Abraham, ni Isaac kani Jacob, ³⁸as iya am Dios ava no nadiman, ta iya o Dios da no maviay as do salapan na am maviay o atavo.” ³⁹Vatan da sia no kadwan do eskriba sawri, “Maistro, tayto hosto o vinata moaya,” ⁴⁰takwan vinata da ya do nakapakabo da so iyahes sia.

No Apohen ni David a no Mesias

(Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37)

⁴¹Vatan sia ni Jesus dira, “Ango vatan da sia o kapaytayabo sia ni Patol a David o Mesias aya. ⁴²As si David am nia pa o vatahen na do Salmo na:

‘Vinata no Dios do Apohen koaya, “Maydisna ka do kawananan ko sia ⁴³a manda do kapangay ko sira so omlaban dimo do panayahboan no kokod mo.” ’

⁴⁴Tinawagan sia ni Patol a David so Apohen na asna maypango o kapaytayabo na sia.”

No mananawo sa a logar a paydidichanan

(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

⁴⁵Do kadngey da sia no tawotawo sawri am vinata na dira do disipolos na, ⁴⁶“Makatanggal kamo dira do eskriba saya a sira so oyod a makey a mayvidividi a mangonay so mayid a laylay as kakey da torohan so onor do angayan da a kaaroan no tawo a akma so kakpekpehan da sa kano pamistan sa. ⁴⁷Amna sira mismo o mapakasiasi sira so bioda as katavotavon da sia o akma saya sia marahet a pariparinyen da no maanaro a kapaydasal da. Vatahen ko ta tayto ompanaya sira a mahara a kastigo.”

No tinoroh a rakoh so sinmo do Dios

(Marcos 12:41-44)

21 ¹Do kayan ni Jesus do templo am navoya na sira o maynakem a tawo a tomoroh so regalo da. ²As navoya na pa o asa ka makasiasi a bioda a tomoroh so dadwa ka sentimos. ³Vatan na sia, “Vatahen ko dinio so kakawyoran ta rakorakoh o tinoroh no makasiasi aya a bioda as kano katavoan no tinoroh da no kadwan aya, ⁴takwan tomnoroh sa ya do sobra da asna no bioda aya am tinoroh na o voyvoh na a kartos do tori na panghovokan a kapakasiasi na.”

No mapaparin sa a manam so kavosan no mondo aya

(Mateo 24:1-2; 10:17-18; 24:3-14; Marcos 13:1-13)

⁵Do katori da machimavid dia no tawotawo saya o sinerbi a ipatnek so templo aya kano labor sa a tinoroh no tawotawo am vinata ni Jesus, ⁶“No tayto nio saya mavoya am maytavo anti a mararayaw as arava o mavidin a magen do gadagada naya.” ⁷Ahsan da nia, “Maistro, an mango o kaparin na nia as kan ango anti o kapanmoan namen sia.”

⁸Vinata ni Jesus, “Makapatak kamo tapian abo mapaychawaw dinio, ta aro sa anti o mawara a omserbi so ngaran ko as kavata da sia, ‘Yaken o panayahen nioaya,’ as ‘Nawara dana o tawsan no mondo.’ Vatahen ko dinio o kadi nio manganohdan dira. ⁹An madngey nio anti o mahara sa arap am mammo kamoava, ta kaylangan o kaparin da nia amna nyeng pava anti o kavosan no mondo aya.

¹⁰“Mian sa anti o matatarek a kavahayan kano nasiones a mangay do arap, ¹¹as kayan anti no mahara a nini do matatarek a logar. Mian anti

o pesti as kano kapaychapteng so mahara. Mian sa anti o mapaparin do tohos aya a oyod a mangamomo. ¹²As do manam so kaparin da nia am manoma pa anti o kapakasiasi da dinio. Akosahen da anti nio do salapan da no manyokoyokod as kan do sinagoga as kakalaboso da dinio a makayamot do ngaran ko, ¹³amna nia anti o yanan no oportonidad nio a mapawnonong so Evanghelio aya. ¹⁴Ichavakel nioava an anggo vatahen nio dira, ¹⁵ta torohan koynio so kasolivan a di da anti matbay kano masobna no komontra sa dinio. ¹⁶No mismo sa anti a mapararaway ninio am kaynyapoanan nio, sira o kakakteh nio, kaliposan nio kano kaychayvan nio sa. As mian sa anti dinio o dimanen da. ¹⁷As makayamot do kawnot nio diaken am kontrahen kamo anti no atavo, ¹⁸amna no Dios anti o machonong dinio. ¹⁹Dawa mabdibdis kamoava, ta makarawat kamo anti so kakawyoran aya a viay.

No manam a kararayaw no Jerusalem

(Mateo 24:15-21; Marcos 13:14-19)

²⁰“Kapanmohen nio ta an mawara o kadivovong da sia o Jerusalem no sinjalo a enemigo nio am katanggalen nio ta no kararayawan am mahay pava. ²¹As an maparin sa anti ya am nyeng sa mayayo a tomayo do katokotokonan o tawotawo no Judea as sira o mian do takey am omodi pa sava, ²²ta niaya anti o kawara no mahara a kastigo no Dios a akma so vatahen no nakatolas a Chirin na. ²³Oyod sa anti makasi o mangovot so metdeh as kanira no mian so pasosohen da, ta mian anti o mahara a pakasisian da no Judeo. ²⁴Dimanen da anti sira as kahap da sira ipriso do matatarek a nasiones. As no Jerusalem am labanan da anti no Hentil a manda do kapabhes na sira no Dios a maynolay dira.

No manam anti a kawara no Naytawo aya

(Mateo 24:29-31; Marcos 13:24-27)

²⁵“Mian sa anti o machitatarek a mapaparin do tohos, do araw, vohan kano vitohen as do tana aya am mahara a pakasisian as aran no taaw am mian anti o mapaparin daw. ²⁶As no tawotawo sa anti am mabo o ayet kano angdet da a somalap so mapaparin saya ta aran no tohos aya am mabdibdis anti, ²⁷as kavoya darana anti sia o Naytawo aya do kademdeman a gomtin a oyod a rakoh kano makakniknin so ipakapamarin. ²⁸An maparin sa anti ya am makasoyot kamo na as kapanapanaya nio na sia o kalibrian nio ta masngen dana.”

No sinyal no kasitnan no kapaypatol no Dios

(Mateo 24:32-35; Marcos 13:28-31)

²⁹Pinawnonong na o akmaya sia parabola. Kwana am, “Tiban nio pa kono o kayo aya as kano kadwan a kayo, ³⁰ta an kavoya nio so katool

da am mapanmo nio o kasngen dana no rayon. ³¹Akma pa saw ta an mavoya nio sa anti o vinata ko saya a mapaparin am kapanmohen nio o kasngen dana somitnan no kapaypatol no Dios. ³²Vatahen ko dinio ta no tawotawo sichangoriaw am maviay pa anti a makavoya so vinata ko saya a mapaparin. ³³Mabo anti o tohos kano tana amna no chirin ko am maynyoha ava.

No nanawo do kafermi ta a mananggal

³⁴“Amna makarakoh kamo so tanggal tapian dia nawri o parinyen nio o kapaylalakam nio do komwan do mondo aya anmana no kapagosto nio do karakohan nio tapian di kamo anti akmay kawtapan, ³⁵ta no kawara naya anti am akmay tolo a abo so makatanggal sia do atavo a parte no mondo aya. ³⁶Dawa fermi kamo a mananggal as kadi nio omhemhesan a machahoahok tapian mian anti o ayet nio a somalap so atavo saya mapaparin tapian magsal kamo anti a machivayat do Naytawo aya.”

³⁷Do kararaw am nananawo si Jesus do templo ori as an kamahep narana am mangay do tokon no Olivo. ³⁸As do mavekhas pa am machivayat dana sa o aro a tawotawo do templo aya a mangay a domngey sia.

No nakapachitoneng ni Judas a omtraydor si Jesus

(Mateo 26:1-5,14-16; Marcos 14:1-2,10-11; Juan 11:45-53)

22 ¹Masngen dana kanaw o fiesta da no Judeo a abnekan da so Paskwa, as do niaya a fiesta o kanan da so tinapay ori a abo so libadora. ²As sira o maato a papali kanira no eskriba am chitachitahen da o kahapan da si Jesus a dimanen so matayo takwan ichamo da sa o aro aya tawotawo.

³As si Satanas am somindep di Judas Iscariote a iya so asa dira do dose sawri a ka disipolos. ⁴As nangay si Judas aya dira do maato saya a papali as kanira no maato so anongen dira do gwardia no templo as kapaychakasikasisirin da dia o plano nawri a kahapan na si Jesus a parawaten dira. ⁵No akmaya sia a plano ni Judas am chinakey da as nipromisa da o katoroh da sia so kartos. ⁶Pinachitonngan na ya ni Judas as kasitnan na komita so kahapan na si Jesus do kaboan no aro a tawotawo.

No preparasion da do nanawdi a kasa da omoyab

(Mateo 26:17-20; Marcos 14:12-16)

⁷Mawara dana o mismo aya araw no kaselebra da so Paskwa aya a nia so kadiman da so dedekey sa karnero a kanen da as kakan da pa so tinapay a abo so libadora, ⁸am tinovoy sa ni Jesus sa Pedro kani Juan a mayprepara so oyavan da do fiesta aya. ⁹Vinata da Juan kani Pedro, “Dino o ichakey mo a angayan namen a mayprepara.” ¹⁰Vatan sia ni

Jesus, “An mawara kamo anti do kavahayan aya am makavayat kamo anti so mahakay a modanom no banga as onotan nio anti sia do angayan na vahay, ¹¹as vatahen nio anti do tayvahay ori, “Tayto na iyahes no Maistro ori an no siyo o kwarto a angayan na kano disipolos na saya a omoyab do fiesta aya,” ¹²as ipavoya na anti dinio o asa ka rakoh a kwarto do tohos a yanan dana no serserbien ta as mayprepara kamo daw.” ¹³Nangay sa as kavoya da so atavo a akma so vinata ori dira ni Jesus as nayhanda sa daw do fiesta daya.

No nanawdi a nakasa da omoyab da Jesuskanira no disipolos na
(*Mateo 26:26-30; Marcos 14:22-26; 1 Corinto 11:23-26*)

¹⁴Mawara dana o oras aya no kakan da am nasa sa do lamisa sa Jesus kanira no dose saya a apostoles na. ¹⁵Vatan sia ni Jesus dira, “Nayendes ko na panayahen o kapachichasa ko dinio a koman do akmaya sia a Paskwa manam so kapayparahan ko do mahara a pandidiwan, ¹⁶ta no kakawyoran na sia am pirwahan ko pava anti ya a selebrahen a manda do kapakatongtong na atavo no somnivog a inmonmoan na nia do paypatolan no Dios.”

¹⁷Nanghap so kopa a yanan no vino as tayoka a mamahemahes am vinata na dira, “Hapen nio ya a payatayen dinio, ¹⁸ta vatahen ko dinio am mirwa ako pava anti a ominom do inomen aya a manda do kasitnan no kapaypatol no Dios.” ¹⁹Panghap ni Jesus so tinapay as tayoka a mamahemahes do Dios am nikchikchid na as katoroh na nia dira a makavata sia, “Niaya o karakohan ko [a itoroh a makayamot dinio. Parinyen nio ya a inakenakem nio diaken.” ²⁰Tayoka sa moyab am inahap na o kopa aya no vino as kavata na sia, “No inomen aya o vayo a promisa no Dios a pasigoradohen no raya ko a omoyog a makayamot dinio.] ²¹As tiban nio ta no mismo aya tomoroh niaken dira do omdiman diaken am tayto ta rarayay do kanan taya, ²²ta no Naytawo aya am napesek dana o payparahanan na as ay so pangananawa no pamandan no tawo aya a omtraydor sia!” ²³Naychaknin sa o disipolos saya as kasitnan da omaheahes nia do kadwan dira an sino o vata naya a omtraydor sia.

No nanawo ni Jesus a komapet do kapamahbo

²⁴Do katori da pawri daw am pinangononongan da an sino logar a mato dana anti dira. ²⁵Vatan sia ni Jesus dira, “No adan a kapanmoan nio sia am sira o rakoh so ipakapamarin o manyokoyokod dira do maypahbo kanira as kekey da sincharan a mapia so serbisio, ²⁶pero niaya ava o logar nio a kaparin, ta no m'ato dana dinio o mayanong a mapamahbo a akmay asa ka metdeh as no m'ato dana so anongen dinio o mayserbi do kadwan. ²⁷Mapanmo nio am matoato o payserbian aya as kano servidor na pero do kapachichasa ko dinio am yaken o nayserbi dinio.

²⁸“Amna inio o navidin a omonot diaken do matatarek saya a pinayparahanan ko, ²⁹as akma so nakaparawat na diaken no Ama koaya so paypatolan am torohan ko paynio so anohed do paypatolan aya, ³⁰tapian machakan kamo anti diaken do paypatolan ko as katoroh ko anti dinio so trono nio as kapanyokoyokod nio dira do tayatayabo sa no dose saya a ka kamanganakan ni Israel.

No nakapatanggal nia ni Jesus o kasobna anti sia ni Pedro

(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan 13:36-38)

³¹“Simon, hawahawayen na anti nio ni Satanas so oyod a mahara, ³²amna tayto koymo a ipachahoahok tapian diabdi bdis o saray mo. As an mayvidi ka na anti diaken am sidongen mo pa sa o kakakteh mo saya.” ³³Vatan sia ni Pedro di Jesus, “Apo, handa ako a machivan dimo a aran do kalaboso anmana aran kadimanan pa.” ³⁴“Vatahen ko dimo, mo Pedro ta manam so kawni na anti no manok do malatiat am maypitdo mo anti a vatahen o kadi mo a makasincharan diaken.”

³⁵Ahsan na nira a makavata sia, “Do nakayan no tinovoyan ko dinio as kadi nio nanayvian so kartos anmana todango a serserbien nio am ara o nakapaykolang nio?” “Arava,” kon da. ³⁶Vatan sia ni Jesus, “Pero sichangoriaw am manayvi kamo so kartos kano serserbien nio. No abo dinio so espada am idakaw na o lamit na tapian mian o ipanadiw na so espada. ³⁷Ta sichangoriaw o kapakatongtong no vatahen no nakatolas a makavata sia, ‘Machividang anti sia dira do kriminal,’ ta no atavo a nakatolas a komapet diaken am natongdo o kapakatongtong na atavo.” ³⁸“Apo, tayto sa o dadwa a mian so espada diaten,” kon da no disipolos saya. “Manawob danawri,” kwana ni Jesus.

No rakoh a rahmeten ni Jesus do kapachahoahok na

(Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42)

³⁹Ihbet narana ni Jesus a mangay do tokon ori no Olivo a akma so adan na paparinyen as minonot sa o disipolos nawri. ⁴⁰Makarapit sa daw am vinata na dira, “Machahoahok kamo tapian di kamo a katentasionan.”

⁴¹Paypavawa na dira as kakheb na a machahoahok a makavata sia, ⁴²“Ama, tayto ko akdawen dimo o kapavawa mo pa sia diaken o kopa^g aya amna yaken ava o onotan asna no inolay mo o onotan ko.” ⁴³As nangay o asa ka anghel a somidong si Jesus, ⁴⁴ta do katori nawri a machahoahok am oyod a rakoh o kapangtokto na as manayeteng o raya na a akma nay inalengdeng do kapayparahem no kapachahoahok nawri.

⁴⁵Kwanasaw am naytetnek as kangay na dira do disipolos na sawri amna tori sa makaycheh do kavanah da no rakoh ori a kaktokto da no manam ori

---

^g 22:42 No chirin aya a kopa am serbien a mayinmonmo so mangamomo a pandidiwan no asa ka tawo.

a mapaparin. ⁴⁶Vatan sia dira ni Jesus, “Maypango pa o kapakapakaycheh nio do akmaya sia tiempo. Mayokay kamo as kapachahoahok nio tapian pavawahen naynio no Dios do katentasionan dinio.”

No nakaaresto da si Jesus

(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:3-12)

⁴⁷As do katori na pa mayliliak ni Jesus am mawara dana sa o aro a tawo a pinawnot ni Judas a iya so asa dira do dose sawri a ka disipolos na. Naypasngen si Judas di Jesus as kangay na omarek di Jesus do pisny na a akmay mapakapia sia so Dios, ⁴⁸amna vinata ni Jesus di Judas, “Idakaw mo paro o Naytawo aya no arek mo?” ⁴⁹Do kapanmo da sia no rarayay sawri ni Jesus o manam a mapaparin am vinata da, “Apo, serbien namen dana sa o espada namen aya?” ⁵⁰As no asa dira do disipolos naya am binakbakan na o pachirawatan ori no apohen da no papali as natilpas o manwanan do tadinya na. ⁵¹Amna vinata ni Jesus, “Ibhes nio o kapachilaban nioaya,” as katodo sia ni Jesus o tadinya no binakbakan aya am napia as kapakavidi na.

⁵²Vatan sia ni Jesus dira do maato saya a papali, sira o maato so anongen do gwardia no templo kanira no adngedngeyen da sawri no tawotawo a nangay a omholi sia, “Asa paro a ka kriminal o inangay nioaya holien a dawa kamo a mian so espada kano pamahpah?” ⁵³Do kararaw am nananawo ako do templo amna inangay nioava yaken a padpeten. Amna nia o natongdo a oras nio as oras no ipakapamarin ni Satanas.” ⁵⁴Inaresto da si Jesus as kangay da nia do vahay no mato danaya dira do papali. As si Pedro am minonot a marayi di Jesus.

No nakapachisobna nia ni Pedro o kasinchad na si Jesus

(Mateo 26:57-58,69-75; Marcos 14:53-54,66-72; Juan 18:17,25-27)

⁵⁵Do kayan darana do hawa no vahay aya am nangatong sa so paydangdangan da as nachidisdisna dira si Pedro. ⁵⁶Kwanasaw am nasinchad sia no asa ka pachirawatan a mavakes do kasoliat ori sia no rial no apoy aw as vinata na, “No mahakay aya am asa dira do rarayay ori ni Jesus.” ⁵⁷Amna pinachisobna ya ni Pedro a makavata sia, “Masinchad koava si Jesus.” ⁵⁸Dekey as kayan no otro a nakavoya sia a nakavata sia, “Imo o asa do rarayay ori ni Jesus,” amna vinata ni Pedro, “Omba, rarayay nava yaken nawri.” ⁵⁹Makarahan o masngen a asa kawras am mian pa o di mapahamohamo sia a vatahen o, “Mismo a imo o asa do rarayay ori ni Jesus, ta kaydian mo sia a iGalilea.” ⁶⁰Amna vinata ni Pedro, “Arava o kapanmoan ko so vatavatahen moaya,” as do katori na pa mayliliak ni Pedro am nanyeng a omoni o asa ka manok. ⁶¹Inidit ni Jesus si Pedro as katidib na sia as nanyeng na manakem ni Pedro o vinata ori ni Jesus do kapachisobna na anti nia so maypitdo o kasinchad na sia a manam so kawni no manok. ⁶²As minehbet si Pedro as katanyis na so oyod a mahara.

No nakatek kano nakapakasiasi da si Jesus

(Mateo 26:67-68; Marcos 14:65)

⁶³As sira o minaresto ori si Jesus am sinitnan da sia itek kano tahohen. ⁶⁴Tinaheb da o mata na do kataho da sia no kadwan as kavata da sia dia, “Imo a profeta am ibahey mo an sino o tomnaho ori dimo.” ⁶⁵Aro o chirichirin da a itek kano ipamahbo da sia.

No nakaskaskad da si Jesus

(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24)

⁶⁶Do kapaysehshdang naranawri am nakpeh sa o adngedngeyen da sa. Nia sa o maato sa a papali kanira no eskriba as inangay da isalap si Jesus do akmaya sia konseho. Vatan da sia di Jesus, ⁶⁷“Ibahey mo diamen an ara imo o Cristo aya,” amna tominbay si Jesus a makavata sia, “An vatahen ko dinio o kakawyoran na am anohdan nioava yaken, ⁶⁸as an mian o iyahes ko dinio am matbay nioava yaken. ⁶⁹Amna masngen dana anti o kapaydisna no Naytawo aya do kawananan sia no makapamarin aya a Dios.” ⁷⁰Vatan da sia, “Onas, no vatahen moaya am no kapaymanganak dimo no Dios?” “Tayto nio a vatahen,” kwana ni Jesus. ⁷¹Vatan da sia, “Ara pava o kaylangan ta a makarapa a testigo, ta tayto ta na nadngey o mismo naya vinata.”

No nakasalap ni Jesus di Pilato as kan di Herodes

(Mateo 27:1-2,11-14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38)

23 ¹Nasa sa o konseho aya a mangay ni Jesus di Pilato, ²as kasitnan da sia akosahen a makavata sia, “Chinaproyban namen o kapawnot no tawo aya do icharahet no kavahayan taya as vadawen na o katoroh so bienes do gobierno ni Cesar as kavata na pa so kaiya no Cristo aya a patol.” ³Ahsan nia ni Pilato si Jesus, “Imo o patol da no Judeo saya?” “Tayto mo a vatahen,” kwana ni Jesus. ⁴Vatan sia ni Pilato dira do konseho aya kanira no tawotawo saya, “Arava o kaproyban ko a gatos no tawo aya,” ⁵amna pahamohen dava o ichakey daya as vinata da pa, “Mapasitnan ya so golo as kapananawo na do atavo a parte no Judea a makayapo do Galilea a manda diaya.”

⁶Kadngey na so akmaya sia a vinata da am inahes na an iGalilea si Jesus aya. ⁷Do nakapanmo na so nakayapo na do sakop ni Herodes am pinaytovoy na sia di Herodes a tori kanaw do Jerusalem. ⁸Do nakavoya sia ni Herodes si Jesus am chinasoyot na takwan nayendes narana ichahoho o kavoya na sia as kano kapakavoya na so milagro ni Jesus a akma so nadngedngey narana do nakarahan. ⁹Nayendes na sia paheahsen ni Herodes amna tominbay ava. ¹⁰As sira o maato a papali as kanira no eskriba saya am aro o vatahen da a kaso ni Jesus. ¹¹As si Herodes kanira no sinjalo na saya am pinasnesnek kano nitek da si Jesus,

as pinawnayan da sia so akmay onayen no patol as kapavidi da sia di Pilato. ¹²As do araw ori kanaw am somnitnan o mapia a kapay-ivan da Pilato kani Herodes, ta do manam kania am maykontra sa.

No nakasentensia da di Jesus a dimanen

(Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:38-19:16)

¹³Tinawagan sa ni Pilato o maato a papali, sira o adngedngeyen sa as kanira no tawotawo saya, ¹⁴as kavata na sia dira, “Akosahen nio o tawo aya a asa ka maparahet so komavahayan amna do katayoka ko sia imbestigan do kadngeyan nio sia am arava o kaproyban ko do akosadoan nioaya sia, ¹⁵as aran si Herodes am arava o chinaproyban na a kaso na, ta tiya na pinavidi diaken. As kapanmohen nio ta arava o pinarin na nia a ipayanong na dimanen. ¹⁶Dawa ipayiplot ko sia as kapavolaw ko na sia.” [17Vinata na o kapavolaw na sia takwan paparinyen da no gobernador o kayan no asa ka priso a pavolawen da do akmaya sia a fiesta da.] ¹⁸Amna naytavotavo sa a mangyaw a makavata sia, “Dimanen o niaya a tawo as si Barabbas o pavolawen!” ¹⁹Si Barabbas aya am makalaboso do kaso no kapasitnan so golo do kavahayan aw as kano nakapandiman na so tawo. ²⁰Minirwa a machisisirin dira si Pilato do kakey na omlibri si Jesus, ²¹amna nangyaw sa o tawotawo saya a makavata sia, “Papasken do kros, papasken o niaya a tawo!” ²²Do kaoyod na makey a omlibri si Jesus am vinata ni Pilato do ipamitdo na, “Onta, ango marahet a pinarin na. Arava o kaproyban ko a gatos na a ipayanong na a dimanen. Ipayiplot ko sia as kapavolaw ko na sia.” ²³Amna mangyangyaw sa a di mapahamo so kapapasek da sia. As do kwanasaw am arava o maparin ni Pilato an dia no kapachitoneng narana do ipangyangyaw daya. ²⁴Dawa tinoroh ni Pilato o sentensia ori a nikdaw da sia. ²⁵Pinavolaw na o priso ori a nandiman so tawo kano mapasolsol so golo a iya so inahes da no tawotawo sawri a librien as si Jesus o pinarawat na dira a parinyan da so ichakey da.

No nakapapasek da si Jesus do kros

(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Juan 19:17-27)

²⁶Do katori darana mangay ni Jesus do logar ori a dimanan da sia am pinadpet da si Simon a iCyrene a tayto omodi a yapo do takey as kapospos da dia a mayrara so kros ori a omonot di Jesus. ²⁷Oyod sa aro a tawotawo o omonot as kayan da pa no mavavakes a oyod a rakoh so kangsah nia. ²⁸Amna inidit sa tiban ni Jesus as kavata na sia dira, “Inio a mavavakes no Jerusalem, tanyisan nioava yaken asna no karakohan nio kano kametdehan nio sa o tanyisan nio, ²⁹ta ito araw a kavata anti sia no tawo o, ‘Mapalak sa o di nakapaymanganak as abo so kametdehan,’ ³⁰as kavata da pa anti sia dira do tokotokon o, ‘Maloyo kamo as kalaveng nio

niamen.’ ³¹Omhamo ava o kaparin na anti dinio niaya ta an pakasisien da o abo so gatos am chapanngo na paro anti no mian so gatos?”^h

³²Mian pa sa o dadwa ka kriminal a pinachirayay da di Jesus a dimanen da. ³³Makarapit sa do logar ori a abnekan so Yanga no Oho am pinapasek da si Jesus as kapayviit da sira so dadwa a ka kriminal. ³⁴Vinata ni Jesus, “Ama, pakaboan mo sa ta ara dava mapanmo o parinyen daya.” As pinaysosogalan da no sinjalo sawri o onayen nawri do kapayatay da sia. ³⁵Naytetnek sa do omdivon o tawotawo sawri a tomalamad sia amna sira o adngedngeyen da sawri am nitek da si Jesus a makavata sia, “Nilibri na sa o kadwan as libriay na pa so karakohan na an ara iya o somnivog aya a Cristo a tinovoy no Dios!” ³⁶Sira o sinjalo sawri am otro da sia nitek as kapaynom da sia so silam, ³⁷as kavata da sia, “An ara imo o patol daya no Judeo am librien mo o karakohan mo.” ³⁸Mian pa o karatola a mamanito kania a katolasan no, “Niaya o Patol da no Judeo.”

³⁹As no asa do kriminal ori a rarayay na a nakapasek am nitek na pa si Jesus a makavata sia, “An ara imo o Cristo ori am librien mo o karakohan mo as kaniamen,” ⁴⁰amna chinahoya sia no mian do viit dawri a makavata sia, “Ara mo paroava ichamo o Dios do katayto ta malit a dimanen da?” ⁴¹As dimanen da yaten a makayamot do sivog a gatos ta, pero niaya a tawo am entero arava o gatos na.” ⁴²Vatan na pa sia di Jesus, “Jesus, manakem mo yaken an maypatol ka na.” ⁴³Vatan sia ni Jesus, “Vatahen ko dimo so masigoro ta do sicharaw aya am machichasa ka na anti diaken do paraiso.”

No nakadiman ni Jesus

(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30)

⁴⁴As do masngen a alas dose no kamaraw am naysasari do kavahayan aya a manda do ka alas tres. ⁴⁵Nawlib o rial no araw as no kortina do templo ori am nayara. ⁴⁶As kwanasaw am ipangyaw na vatahen ni Jesus, “Ama, tayto ko na parawaten dimo o pahad ko.” As tayoka naya vatahen am tawsan no kaynawa na. ⁴⁷Do nakavoya sia ya no apohen dawri no sinjalo o napaparin saya am nidaday na o Dios as kavata na sia, “Sivog sawen a abo o gatos no tawo aya.”

⁴⁸As sira o nakpeh aya a tomalamad so napaparin saya am somnavat sa a makawadi a mayam a rakoh so iktokto. ⁴⁹Sira o atavo a makasinchad sia as kanira no mavavakes sawri a minonot dia a yapo do Galilea am navidin sa maytetnek do marayi as navoya da o napaparin saya.

No nakavovon da ni Jesus

(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42)

⁵⁰Mian o asa ka mapia a tawo a si Jose a yapo do Arimatea do provinsia no Judea a asa ka membro no konseho ori, ⁵¹amna nitonngan

^h 23:31 Do Griego: marayemerem a kayo kano nakolay as abo dana so serbi a kayo.

nava o pinarin daya di Jesus, ta asa sia ka tawo a ompanapanaya so kawara no Dios a maypatol. ⁵²Nangay di Pilato a omahes nia ivovon o karakohan ori ni Jesus. ⁵³Inangay na pagtinyen as kahpet na sia no vayo a lamit as kangay na sia a ivovon do rakoh a bato a pinarin a akmay achip a kabooan pa no nivovon. ⁵⁴As masngen dana mahep do araw aw a kapayprepara da do omonot dana araw no kapaynaynehah. ⁵⁵Do nakangay na sia ivovon ni Jose am inotan da sia no mavavakes saya a yapo do Galilea as navoya da o vovon aya a pinangayan sia. ⁵⁶As omodi dana sa am nayprepara sa so haneng kano pabango a pangayen da do nivovon daya.

As do araw ori no kapaynaynehah am naynehah sa a akma so mian do onotan da.

No nakapirwa na maviay ni Jesus

(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10)

24 ¹Do kamalatiat no araw ori no Dominggo am nangay sa o mavavakes aya do vovon aya a nanayvi so niprepara daya haneng kano pabango, ²as mawara sa am tori dana navadede o bato ori a aneb no vovon aya. ³As do nakasdep da do vovon aya am arava o karakohan aw ni Jesus. ⁴Do katori da daw a maychaknin as kadi da makaintindian so napaparin aw am chinaknin da o kayan da no dadwa ka nakamaydak so oyod a marelak. ⁵Oyod sa namo as kadogod da a komheb amna vinata da no dadwa saya, “Ango chitan nio so maviay do yanan da no nadiman. ⁶Ara pava dia ta minirwa dana maviay as chinawayakan nio na paro o vinata na dinio do Galilea, ⁷do kalogar no Naytawo aya a papasken kano dimanen no makagatogatos a tawo as do ichatdo na a karaw am mirwa a maviay?”

⁸Do nakadngey da sia ya am nanyeng da manakem o vinata ori ni Jesus kanaw, ⁹as nanyeng sa mayvidi a omvahevahey nia dira do onse pa sawri a ka apostoles kanira no rarayay da sawri a kadwan. ¹⁰No nangay saya mamahevahey am sa Maria Magdalena, si Juana, si Maria a ina ni Santiago as kanira no kadwan pa sa mavavakes. ¹¹Amna pinanganohdan dava no apostoles saya o akmaya sia a nadngey da, ta akma say nakadngey so tod a kabata. [¹²Amna si Pedro am nayayo a mangay a tomidib do vovon aya as do nakavoya na so kabo no mimian no pinahpet aya lamit am nayvidi a rakoh so kapaychaknin.]

No nakapavoya ni Jesus dira do disipolos na

(Mateo 28:16-20; Marcos 16:12-18; Juan 20:19-23; No Apostoles 1:6-8)

¹³Do araw awri am mian sa o dadwa dira do minonot ori di Jesus a tori maypakwan dana do kavahayan no Emmaus a masngen a onse so ka kilometro so kavavawa do Jerusalem, ¹⁴as do rarahan am nawri o payvahvahan da o napaparin ori kanaw. ¹⁵As do katori dawri mayam

am nangay a machirayay dira si Jesus, ¹⁶ amna nasinchad dava sia no dadwa aya. ¹⁷ Ahsan sia ni Jesus dira, “Ango payvahvahan nioaya do kayam nioaya.” Naynehah sa a oyod a mangsah. ¹⁸ Vatan sia no asa ori dira a mayngaran so Cleopas, “Imo sigoro o nangay do Jerusalem a di makapanmo so napaparin sawri daw.” ¹⁹ Vatan sia ni Jesus, “Ango sa o vata moaya napaparin.” Itbay da a makavata sia, “No komapet aya di Jesus a iNazareth a asa ka profeta a rakoh so ipakapamarin as mapia a mananawo as sincharan no tawo kano Dios, ²⁰ amna pinadiman da sia no maato a papali kanira no adngedngeyen ta sa do nakatoroh da so sentensia no kadimanan as kapapasek da sia. ²¹ Iya o chinasaray namen a omlibri so Israel, as do sicharaw am ichatdo narana karaw no nakarahan. ²² As tayto sa o mavavakes a rarayay namen a naybalita diamen so oyod namen a psychaknin, ta minhep sa ya sichamavekhas a mangay do vovon ori, ²³ amna ara pava o karakohan nawri daw. As nayvidi sa a makavata sia diamen o nakayan da no angheles a makavata sia dira o nakapirwa na maviay, ²⁴ as sira o kadwan do rarayay namen sawri am inangay da tiban o vovon naya as kaproyba da dia o kaoyod no vinata da no mavavakes sawri. Pero ara dava navoya si Jesus.” ²⁵ Vatan sia ni Jesus dira, “Tayto rakoh o nakapaychawaw nio as katayto nio masadit a manganohed do vinata da sa no profeta kaychowa. ²⁶ Nakatolas paroava o kalogar na manma a mandidiw no Cristo aya a manam so karawat na so gloria na?” ²⁷ As pinawnonong dira ni Jesus o atavo a nakatolas a nakayapo do libro sa ni Moises a manda do pinatolas da sa no profeta a komapet sia.

²⁸ Do kasngen darana do kavahayan aya a ngayan da am akmay machisiay dana si Jesus, ²⁹ amna pinahamo dava o kapayvan da sia a makavata sia dia, “Misan ka na diamen ta tiya dana mahep.” ³⁰ Do kawyab darana am nanghap so tinapay as kapamahemahes na as kakchikchid na sia as kapayatay na sia dira, ³¹ as chinaywangan o mata da as kanyeng da a makasinchad sia amna nachirayay o kadi darana makavoyan sia. ³² Vatan da sia do asa dira, “Nawri sawen o ipanognogtog no tawol ta as oyod tawri masoyot do katori nawri mapawnonong sia diaten do rarahan ori o nakatolas aya a Chirin no Dios!”

³³ As do oras ori am nanyeng sa mayvidi do Jerusalem as kangay da dira do onse sawri kanira no rarayay da a navayavayat do asa ka vahay, ³⁴ as vinata da dira do dadwa aya, “Oyod sawen o nakapayvangon ni Jesus ta navoya narana sia ni Simon.” ³⁵ As nivahey da no dadwa aya o namarin ori dira do kayan da maypakwan do Emmaus as kasinchad da sia do kawyab dawri.

³⁶ As do katori da pa omononong dia am chinaknin da o katori narana ni Jesus a maytetnek a machipanghovok dira a makavata sia, “Torohan kamo pa no Dios so maydamnay a aktokto.” ³⁷ As namo sa ta do vata da as anito o mavoya da, ³⁸ amna vinata dira ni Jesus, “Ango ichavakel nio as kano ango

icharakoh no kapaykamadamadan nio. ³⁹Tiban nio o tanoro kano kokod ko as katodo nio diaken tapian mapanmo nio o kasivog na yaken, ta arava o karakohan no anito,” [⁴⁰as kapavoya narana dira o narawarawa ori a tanoro kano kokod na.] ⁴¹Do kaoyod dawri masosoyot am akmay makapanganohed sava as vatan sia ni Jesus dira, “Ara o maparin a makan dia?” ⁴²As tinorohan da sia so pinaso a among, ⁴³as kominan do kavoyan da sia atavo.

⁴⁴Vatan na sia dira, “Nia o inmonmoan no vinata ko sawri a manam so kadiman ko, ta no atavo a pinatolas da Moises kanira no profeta kano nakatolas do Salmo sira a komapet diaken am maytavo sa a makatongtong.” ⁴⁵As tinorohan na sa so masehdang a kaintindian da so nakatolas a Chirin no Dios, ⁴⁶as kavata na sia, “Akma so nakatolas am no Cristo aya am mayparahan do pandidiwan kano kadimanan asna do ichatdo na karaw am mirwa a maviay. ⁴⁷As do ngaran na am pawnonongen o kapakabo do gatogatos no manehseh a nawri so logar a pawnonongen do atavo a nasiones a makayapo do Jerusalem, ⁴⁸as inio o makatestigo dira do atavo saya a napaparin. ⁴⁹As tiban nio ta tovoyen ko anti dinio o nipromisa aya dinio no Dios a Ama ko. Asna sichangoriaw am mavidin kamo pa do siodad aya a manda do kapakarawat nio so ipakapamarin a yapo do hanyit.”

No nakapayvidi ni Jesus do hanyit
(*Marcos 16:19-20; No Apostoles 1:9-11*)

⁵⁰Kwanasaw am pinawnot na sa a iyangay do Betania as kapato na so tanoro na a ombendision dira. ⁵¹Do katori na pa maparawat so bendision dira am somnitnan a maypatohos as kakaro narana dira do kapayvidi na do hanyit. ⁵²Nidaday da sia as kapayvidi darana do Jerusalem a oyod a rakoh so kasoyosoyotan, ⁵³as kafermi da mangay do templo a mamahemahes kano omdaday so Dios.